

stroming

bureau voor natuur- en
landschapsontwikkeling b.v.



Integraal Inrichtingsplan Broekpolder

mei 2009



Stichting Federatie Broekpolder i.s.m. Gemeente Vlaardingen



Integraal Inrichtingsplan Broekpolder

mei 2009



Federatie Broekpolder



i.s.m. Gemeente Vlaardingen

Inhoudsopgave

Ten geleide 3

Proloog 4

1. Inleiding 5

2. Doelen en uitgangspunten 9

3. Analyse van de Broekpolder 11

3.1. De Broekpolder heeft veel verschillende gebruikers 11

3.2 Zichtbare geschiedenis 12

3.3 Watersysteem 14

3.4 Aanwezige natuurwaarden 15

3.5 De Broekpolder heeft last en gemak van de routestructuren 16

3.6 Het ruige grote gebied is uniek in zijn omgeving 17

4. Genius of the place 21

5. Integraal Inrichtingsplan 23

5.1 Natuurkerngebied: een stapsgewijze metamorfose 23

5.2 Struinbos: een plek om te ravotten 32

5.3 Landmark: mentale verbindingen aanbrengen 33

5.4 Archeologisch erf: plezierig educatief 33

5.5 Voorzieningen voor daggebruik 34

5.6 Broekpolderhaven 35

5.7 Verbindingen in de Broekpolder 37

5.8 Eenheid door benadrukken unieke aspecten 40

5.9 Verbindingen met de omgeving en inpassing in regionale ontwikkelingen 41

6. Programma van de Federatie 45

voorrangprojecten 45

6.1 Natuurkerngebied 45

6.2 Educatief Archeologisch Erf 46

6.3 Struinbos 46

6.4 Broekpolderhaven 46

6.5 Voorzieningen voor daggebruik 47

6.6 Kamer Voorzieningen en Verenigingen 47

6.7 Kamer Natuur 47

6.8 Kamer Cultuur en Educatie 48

6.9 Kamer Sport- en recreatieontwikkeling 48

7. Gebruikte bronnen 49

Ten geleide

‘Zo mooi kan het worden!’ Met deze uitspraak presenteren wij graag het ‘Integraal Inrichtingsplan Broekpolder, Vlaardingen’.

Wat ooit begonnen is als een idee van enkelen is door de inzet van velen uitgegroeid tot een burgerinitiatief en een breed gedragen visie over de gewenste kwaliteit en inrichting van de Vlaardingse Broekpolder. Met dank aan de gemeente Vlaardingen die de politieke moed heeft gehad om in een vroeg stadium het burgerinitiatief Federatie Broekpolder op de agenda te zetten en letterlijk en figuurlijk de ruimte te geven. En met dank ook aan de vele ambtenaren van de gemeente die getoond hebben dat Vlaardingen beschikt over echt verantwoordelijke ambtenaren.

Dit Integraal Inrichtingsplan is het resultaat van intensieve samenspraak, overleg en samenwerking met vele belanghebbende partijen in de periode 2008 – 2009, zoals met actieve burgers/gebruikers van de Broekpolder, gemeenteraad, college van B&W, ambtenaren, verenigingen en scholen, e.d.. Het resultaat is er naar, vinden wij. Het Integraal Inrichtingsplan laat zien dat het mogelijk is om een waaier van gerechtvaardigde en uiteenlopende wensen en belangen van diverse gebruikers met elkaar te verbinden.

Het voorliggende Integraal Inrichtingsplan Broekpolder is het eindpunt van een belangrijke voorbereidende en meningsvormende fase, maar ook een begin van iets nieuws. Met dit plan in de hand gaan we vanaf zomer 2009 de volgende fase in en worden de vele mooie projecten nader uitgewerkt en omgetoverd naar ‘werk in uitvoering’, zo mogelijk al met zichtbare resultaten in 2009!

Wij zijn ons bewust van het grote belang van de Broekpolder voor Vlaardingen en voor alle gebruikers van de Broekpolder, nu en in de toekomst. Met Uw blijvende inbreng, creativiteit, daadkracht en steun zullen wij ons blijven inzetten om dit burgerinitiatief samen met U tot een succes te maken: de Broekpolder ‘een polder op niveau’.

Het bestuur Stichting Federatie Broekpolder
Yvonne H. Batenburg, voorzitter

Vlaardingen, 8 mei 2009

Proloog

Dit is het verhaal van een lelijk eendje, dat uitgroeide tot een waanzinnig mooie zwaan. Het eendje is geboren als slibdepot tussen 1958 en 1976. Slib uit de Rotterdamse haven heeft in bijna twintig jaar een bult gevormd in het landschap. Daarmee is de Broekpolder een hoogvlakte geworden in het laaggelegen polderlandschap. En wat voor hoogvlakte! Door de natuur haar gang te laten gaan, is het slibdepot in dertig jaar veranderd in een prachtige groene oase. Groen, groot en ruig. En waanzinnig mooi. Deze Broekpolder is de zwaan.

De Federatie Broekpolder, in goede samenwerking met de gemeente Vlaardingen en ondersteund door bureau Stroming, legt met dit integraal inrichtingsplan een plan op tafel waarmee deze zwaan nog mooier wordt.

1. Inleiding

DE FEDERATIE EN DE OPDRACHT

De Stichting Federatie Broekpolder is op 5 oktober 2006 opgericht. De Federatie bestaat uit een gezelschap van mensen met een grote betrokkenheid bij de cultuur- en natuurwaarde van de Broekpolder. De Federatie heeft het initiatief genomen om van de Broekpolder een hoogwaardig natuur- en recreatiegebied te maken met een regionale uitstraling. Zoiets kan niet zonder steun van een democratisch gekozen stadsbestuur.

De mensen van het eerste uur hebben zich dan ook tot de gemeenteraad gewend en een voorstel ingediend om te komen tot een resultaat gerichte samenwerking. De gemeenteraad van Vlaardingen heeft vervolgens de politieke en bestuurlijke moed gehad om dit voorstel als 'burgerinitiatief' op de agenda te zetten en te honoreren. De burgers (de leden van de Federatie), college van Burgemeester & Wethouders en de gemeenteraad werken samen in een driehoeksverhouding, waarin iedere partij eigen rechten, plichten, taken en bevoegdheden heeft. Deze vorm van samenwerken is vastgelegd in een convenant. Het is als zodanig een bestuurlijk experiment (voor overheid en burgers) en uniek in Nederland.

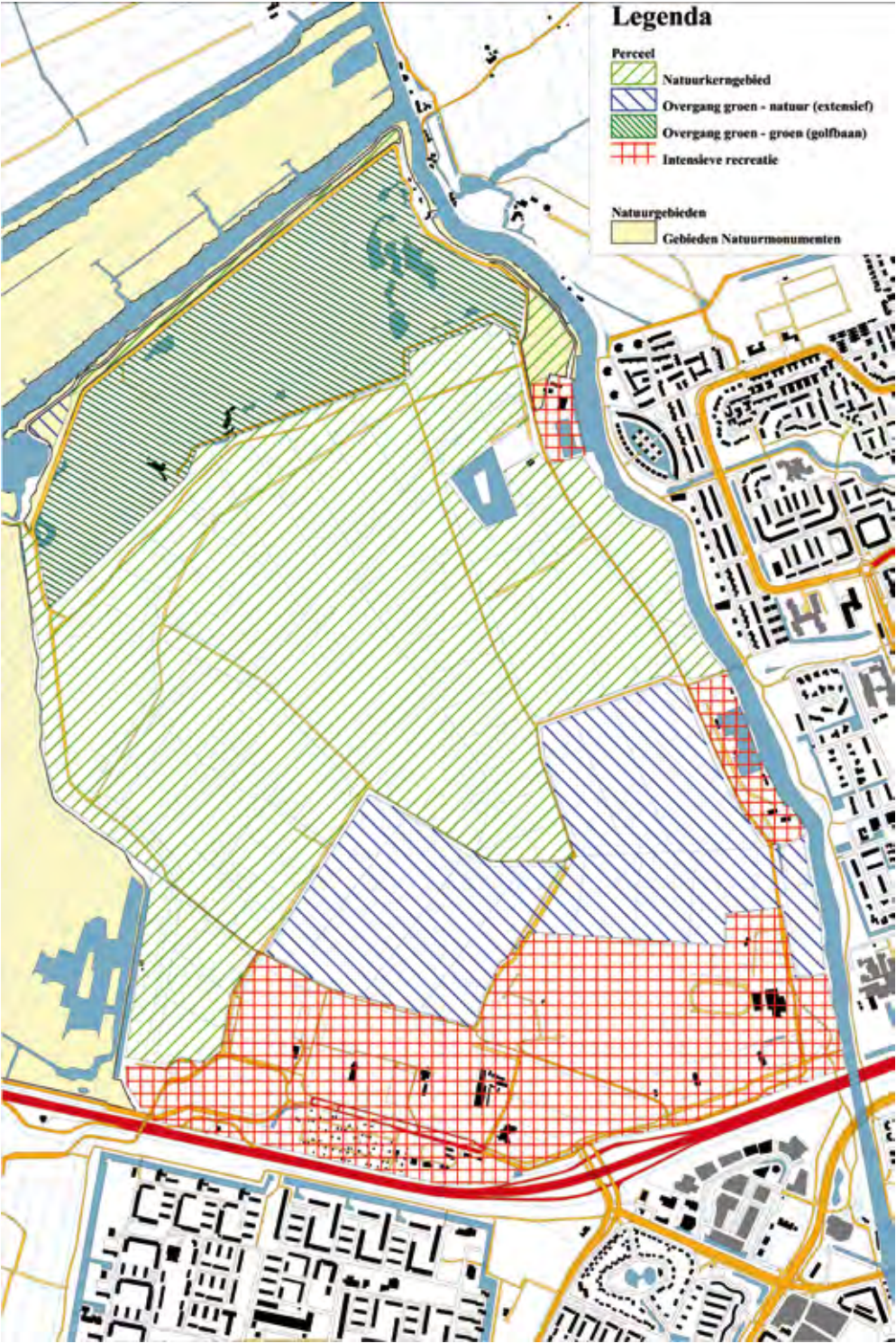
In november 2008 is de visie van de Federatie vastgesteld in de gemeenteraad en het college van B&W, met daarin een zonering van intensief naar extensief gebruik (zie figuur 2).

De Federatie bestaat uit een aantal Kamers. Er zijn vier Kamers actief die praten over de toekomst van de Broekpolder. Dit zijn de Kamer Natuur, de Kamer Cultuur en Educatie, de Kamer Sport- en Recreatieontwikkeling en de Kamer Voorzieningen en Verenigingen.

Ter ondersteuning van het werk van de Federatie heeft Op Koers! de rol van kwartiermaker. Op Koers! maakt de afzonderlijke plannen van aanpak voor de voorrangspijnen en verzorgt de communicatie.

Het bestuur van de Federatie heeft aan bureau Stroming de opdracht gegeven een integraal ontwerp te maken voor een spoedige en synergetische uitvoering van de voorrangspijnen. Dit heeft onder andere geleid tot dit integraal inrichtingsplan voor de Broekpolder met flexibiliteit voor toekomstige ontwikkelingen. Stroming heeft het inrichtingsplan gemaakt op basis van de visie van de Federatie. Hierin hebben ze de wensen van de projecten en Kamers verwerkt. Het integraal inrichtingsplan geeft de oogst weer aan voorrangspijnen, ontwerpvoorstellen daarover, commentaren daarop en suggesties daarbij.

Ook op regionale schaal wordt intensief nagedacht over de toekomst. Zo is het Landschapontwikkelingsplan (LOP) Midden-Delfland in wording. Het LOP is een richtinggevend structuurvisie op hoofdlijnen, in gezamenlijke opdracht van de gemeenten Midden-Delfland, Vlaardingen, Schiedam, Maassluis, Rotterdam-Overschie, Delft, en het Hoogheemraadschap van Delfland. Hiermee is over en weer afstemming geweest.



FIGUUR 2 zonering gebruik in de Broekpolder

stuk 2. De analyse van de Broekpolder beschrijven we in hoofdstuk 3. De kern van de pracht en de potentie van de Broekpolder, de 'genius of the place' beschrijven we in hoofdstuk 4. Het integrale inrichtingsplan dient als aantrekkelijk eindbeeld waar iedereen naar toe kan werken. Waarin de Broekpolder zich in stapjes kan ontwikkelen, en steeds mooier en beter wordt.

Het is ook nodig om snel concrete projecten te starten in 2009, hiervoor staat immers geld op de gemeentelijke begroting. Het moet onomstotelijk vast staan dat de Broekpolder zich ontwikkelt als groen en prachtig recreatiegebied. De Federatie en alle betrokkenen, de inwoners van Vlaardingen en ook de provincie Zuid Holland zien graag resultaat van de inspanningen die de afgelopen jaren zijn geleverd. Daarom heeft de Federatie voorrangprojecten geselecteerd die snel kunnen starten. We beschrijven daarom in hoofdstuk 5 wat er op korte termijn en op wat langere termijn in gang gezet kan worden.

In hoofdstuk 6 staat het hele programma beschreven, alle initiële wensen en ideeën van de Kamers en de voorrangprojecten.

Het streven is om de projectformats medio 2009 klaar te hebben. Op korte termijn kan het definitief integraal inrichtingsplan ter vaststelling aan het College van B&W gestuurd worden. Daarna kan de uitvoering starten.

2. Doelen en uitgangspunten

Op basis van alle verzamelde informatie¹ zijn doelen en uitgangspunten geformuleerd. Dit is de essentie uit de visie van de Federatie. Dit is de basis geweest voor het inrichtingsplan.

DOELEN

Uit de 'Visie op de Broekpolder' volgen deze drie doelen:

- Natuur- en recreatiegebied met grote potenties voor het verbinden van de stad met de groene hoofdstructuur in Nederland.
- Rust en natuur in grote delen van het gebied.
- Zonering van intensief naar extensief gebruik.

De zonering uit de visie op de Broekpolder voorziet in een verdeling van recreatie en gebruik over de polder. De noodzakelijke voorzieningen als parkeerplaatsen, sportaccommodaties en horeca zijn zeer efficiënt voor iedereen centraal bereikbaar.

Vanuit dat centrale punt verspreiden de mensen zich over de verschillende delen van de polder waar meer of minder intensieve recreatie past. Zo blijft er ook stilte en rust voor de natuurliefhebbers.

Deze doelen komen ook overeen met de centrale gedachte achter het vigerende bestemmingsplan uit 1996, waarin sprake is van een zonering, van een waardevol natuur- en recreatiegebied en waarin de betekenis voor de regio wordt benoemd. Overigens is er wel een verschil tussen de zonering uit het bestemmingsplan en de zonering uit de visie van de Federatie. De notitie Kwaliteitsverbetering Broekpolder van het Recreatieschap Midden-Delfland hanteert weer een andere zonering. De zoneringen zijn op hoofdlijnen gelijk, maar in detail zijn er verschillen. De zoneringen kunnen bij herziening van de bestemmingsplannen worden geactualiseerd en op elkaar aangepast.

UITGANGSPUNTEN

De volgende uitgangspunten gelden als basis voor het integraal inrichtingsplan:

- De Broekpolder blijft een groen, groot, ruig en rustig recreatie- en natuurgebied.
- Zonering van de recreatie en gebruik van intensief naar extensief, uit de visie op de Broekpolder van de Federatie.
- Beheer van de polder en de te realiseren projecten moeten bijdragen aan de visie op de Broekpolder.

¹ Zie gebruikte bronnen.

- Alle huidige gebruikers moeten zich thuis blijven voelen. Een zonering of zelfs verplaatsing kan wel enige beperkingen aan het gebruik opleggen. Ondanks dat moet er voor iedereen een plek blijven.
- Integreren en inpassen van het padenplan van de Recreatieschap Midden-Delfland, met mogelijkheden voor verdere verbetering.
- Volkstuinen, modelvliegers en de imker moeten een goede en passende – mogelijk nieuwe – plek krijgen. De sportverenigingen blijven gevestigd op hun huidige plek in het zuiden van de polder.

3. Analyse van de Broekpolder

In dit hoofdstuk beschrijven we de analyse van de Broekpolder. Door wie wordt het gebied gebruikt en waarvoor, hoe zit het gebied in elkaar, en wat zijn de sterke en zwakke punten? We beginnen met de gebruikers: de belangrijkste belanghebbenden van de Broekpolder. Daarna stippen we de geschiedenis aan, die bij zorgvuldig kijken nog op veel plekken zichtbaar is. Vervolgens behandelen we het watersysteem, de aanwezige natuurwaarden en de routestructuren. Om tenslotte in te gaan op het unieke van de Broekpolder: namelijk een grote ruigte met prachtige overgangen naar het landschap eromheen.

3.1. DE BROEKPOLDER HEEFT VEEL VERSCHILLENDE GEBRUIKERS

Het gebied kent een grote ruimtelijke verscheidenheid. Er trekken veel bezoekers naar de Broekpolder toe, met vaak verschillende doelen. Zoals de joggers, de mensen die hun hond uitlaten, de golfers, de botenbezitters, de kinderen die bij de atletiekclub zitten, de ruiters, de jongeren op hun brommers, fietsers en de vogelspotters.

Er zijn 18 tot 20 verenigingen actief en nog vier ongeregistreerde. Ook zijn er nieuwe wensen en initiatieven voor het zuidelijke deel (survival, outdoor-klimmen, triatlon). Het gebied is met ruim 400 hectares groot genoeg om verschillende doelgroepen te bedienen, al zijn er uiteindelijk grenzen aan het 'laadvermogen' van het gebied.

Deze verscheidenheid is een grote kracht van het gebied. In het vigerende bestemmingsplan staat aangegeven dat het optimaliseren van de gebruikswaarde voor de recreatie een van de hoofddoelen is². Het is daarom belangrijk dat iedereen zich onderdeel blijft of gaat voelen van de Broekpolder.

Er moet een omkering plaats vinden: niet langer is de sportvereniging toevallig in de Broekpolder gehuisvest, maar het is de fijnste locatie voor de sportverenigingen. Het gebied moet eenheid krijgen in de diversiteit. Iedereen die het gebied binnenkomt moet voelen 'ik ga nu de Broekpolder in, het mooie recreatie- en natuurgebied van Vlaardingen.



² De overige hoofddoelen zijn milieuverbetering, versterken van de landschappelijke betekenis en de natuurontwikkeling.

3.2 ZICHTBARE GESCHIEDENIS

In de Broekpolder zijn nog veel verwijzingen naar het verleden te vinden. Hele oude verwijzingen naar het verleden zijn vroegere krekken. Deze bevinden zich als zandbanen in de venige ondergrond onder het slibdepot. Omdat het zand, onder het gewicht van het slibdepot, minder indrukt dan de venige omgeving, zijn de kreekpatronen nu ook zichtbaar in de bovengrond van het depot. Het gaat om geringe hoogteverschillen van maximaal 30 centimeter. Zie de rode cirkel in figuur 3.

Er ligt een aantal monumentale boerderijen in het zuidelijke deel, van vóór de opspuiting, aan de oude ontsluitingsweg van de Broekpolder. Deze boerderijen en de strokenverkaveling verwijzen nog naar het 600 jaar oude cultuurlandschap. Ook is er nog een hele oude belangrijke verbindingsweg te vinden. Aan die weg ligt nog een monumentale boerderij.



Monumentale boerderij aan de rand van de Broekpolder, in gebruik als manege.

Langs het water 'de Zevenhonderd Gaarden' is eeuwen geleden de Rijskade aangelegd. De Zevenhonderd Gaarden vormde de scheiding tussen de Aalkeetbuitenpolder en de Broekpolder na verkaveling in 1454. De Zevenhonderd Gaarden is ondertussen verdwenen, maar de Rijskade is nog steeds goed zichtbaar.

In de omgeving van Vlaardingen zijn veel opgravingen gedaan, waarbij sporen van de Vlaardingen-cultuur zijn ontdekt. Deze gemeenschap leefde van landbouw en veeteelt rond 2900-2600 voor Christus. In de Broekpolder zelf is bij de voorbereidingen voor de aanleg van het slibdepot een complete plattegrond gevonden van een boerderij uit de IJzertijd.

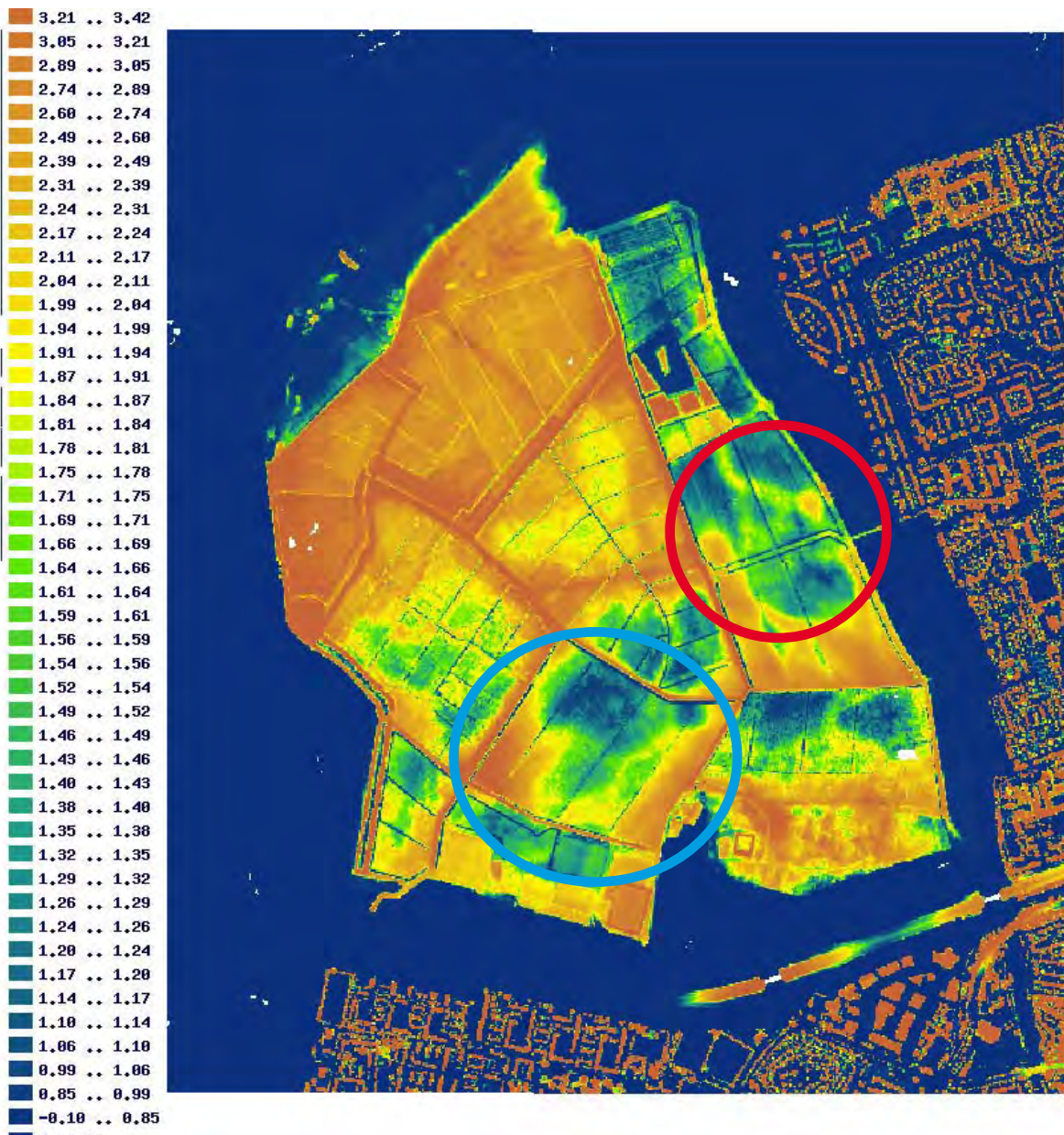
De verwachtingen voor de archeologische waarde van de Broekpolder zijn hoog. Maar doordat het bodemarchief onder een meters dik pakket havenslib schuilgaat, is archeologisch onderzoek niet meer met de standaard methoden uit te voeren. Aan de andere kant zullen grondverstorende werkzaamheden het archief ook niet aantasten. Daarom is het opgespoten deel van de Broekpolder niet gekoppeld aan planvoorschriften met betrekking tot de archeologische waarde³.

3 Bestemmingsplan Broekpolder, 1e herziening, 2004.

Ook de recente geschiedenis van de aanleg van het slibdepot is nog zichtbaar in het landschap. De gedetailleerde hoogtekaart van de Broekpolder verradt de ontstaans-geschiedenis. De loswallen zijn duidelijk herkenbaar. De perskaden die de loswallen van elkaar scheiden zijn hoger gelegen rechte lijnen.

De hoogtekaart laat zien dat er slib is opgespoten: de hoek waar de spuitmond heeft gelegen ligt hoger. Dat komt doordat het zware materiaal (o.a. zand) het eerst is gaan liggen. Lichtere deeltjes als klei zijn verder naar achter gevoerd door het water. Na het opdrogen is de grond gaan klinken: inzakken onder invloed van de zwaarte-kracht. Klei klinkt meer in dan zand. Dat patroon is herkenbaar aanwezig in verschil-lende loswallen. Zie bijvoorbeeld de blauwe cirkel in figuur 3. De pijl geeft de vroegere ligging van de spuitmond aan.

In dit deelgebied zijn hoogteverschillen ontstaan van meer dan 1,5 meter. Voor de hele Broekpolder geldt dat de hoogste delen op ca. 3 meter +NAP liggen en de laagste tussen 1 en 1,5 m +NAP.



FIGUUR 3 gedetailleerde hoogtekaart van de Broekpolder. In de rode cirkel oude krekken, in de blauwe cirkel hoogteverschillen door opspuiting.

Dergelijke verwijzingen naar de geschiedenis van de plek zijn waardevol. De oude boerderijen, de toegangsweg, de Rijskade en een aantal perskades kunnen als markante plekken zichtbaar gemaakt worden in de Broekpolder. Een echo van de oude kreken kan weer in ere worden hersteld.

3.3 WATERSYSTEEM

Al kort na de aanleg van het slibdepot zijn sloten aangelegd om het overtollige water van de depots af te voeren. Hiervoor is een netwerk van evenwijdige sloten aangelegd, vergelijkbaar met het slotenpatroon in het omliggende veenweidegebied. Door het inklinken is het verhang in het gebied gaandeweg toegenomen. Zo is een afwateringssysteem ontstaan dat ruwweg het water vanuit het hooggelegen westen via het lage oosten naar de Vlaardingse Vaart voert.

Er zijn tegenwoordig 3 deelsystemen. (Voor een overzicht van de ligging van de loswallen, zie figuur 4.) Vanuit de loswallen 5 en 7 loopt het water naar het pompstation in het noordwesten, waar het wordt gezuiverd. Het land in dit deelsysteem ligt vrij laag (tussen de 1,0 en 2,0 m boven NAP). Het waterpeil in de sloten loopt af van ca. +1,0 m naar +0,2 m +NAP. Het verhang is dus gering. De voormalige vuilstort (de zuidelijke helft van loswal 3) en de loswallen 1 en 2 wateren af op de riolering.

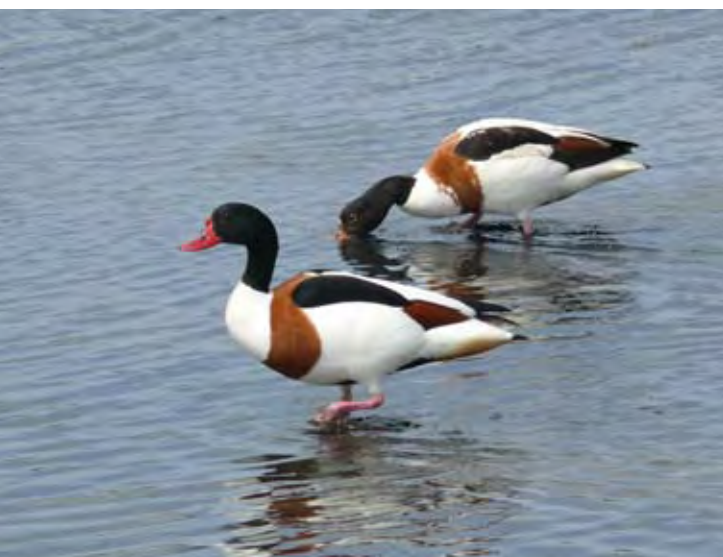
De loswallen 4, 6, 8, 9 en 11 vormen het derde deelsysteem. Dit deel heeft geen grote waterkwaliteitsproblemen meer en voedt een afwateringssloot. Deze loopt vanuit het noordwesten via de vakken 9, 4 en 3 naar een uitwateringssluissje onder de asfaltweg in het zuidwesten. Vanaf daar loopt het water via een sloot naar de Vlaardingse Vaart. Het verhang in dit deelsysteem is veel groter en loopt van ca. +2,5 m NAP in het uiterste noordwesten tot +0,5 m NAP in het zuidwesten.

Het peil in de Vlaardingse Vaart bedraagt – 0,4 m NAP. In de Veenweidegebieden rondom de Broekpolder staat het water nog veel lager, namelijk op -3,5 m NAP.

De waterbalans van de Broekpolder wordt alleen gevoed door neerslagwater. Grondwater kan het gebied niet bereiken, omdat het hoger ligt dan de omgeving. Via de neerslag komt er jaarlijks circa 3 miljoen m³ water in het gebied terecht. Dit vult een groot ondergronds waterreservoir. Een deel stroomt ondergronds af naar de lager gelegen veenweidegebieden in de omgeving en een deel stroomt bovengronds af via de sloten. Ruwweg verdampt ongeveer de helft. Hoeveel er verder ondergronds verdwijnt is niet bekend.

Hoeveel water er bovengronds afstroomt, zal in de praktijk sterk variëren. Stel dat ongeveer 1 miljoen m³ (dus een derde) via de sloten het gebied uitstroomt. Dat komt neer op een dagelijkse afvoer van ongeveer 2.750 m³, oftewel 30 tot 35 liter per seconde. In droge tijden zal het systeem langzaam uitdrogen en zal het ondergrondse waterreservoir zijn water kwijtraken. De sloten voeren dan steeds minder af. De afvoer kan zelfs helemaal stil vallen. In natte tijden stijgt het ondergrondse waterreservoir en neemt de afvoer juist toe. Het watersysteem lijkt wat dat betreft wel wat op een beekstelsel in Hoog Nederland.

Het slotensysteem in het gebied is vooral gericht op een vlotte afvoer van water uit het gebied. In de laaggelegen delen is de slootcapaciteit daarom erg groot: zo



De Tureluur, de Tjiftjaf, de Bergeend en de Matkop, vier soorten die in de Broekpolder en omgeving voorkomen.

kan het water na een natte periode snel het gebied verlaten en is de bodem snel weer droog en begaanbaar. Voor een natuurgebied is een snelle afwatering minder gewenst. Door meer fluctuaties en een hogere waterstand in het gebied kan de natuurontwikkeling geweldig versterkt worden. In hoofdstuk 5 gaan we verder in op de mogelijkheden die het waterbeheer biedt.

3.4 AANWEZIGE NATUURWAARDEN

De natuurwaarden in de Broekpolder zijn aanzienlijk en worden al sinds de opspuiting met slib door natuurliefhebbers gevolgd⁴. Er komen naar schatting 4 à 500 hogere planten voor (o.a. Koekoeksbloem en Blauwe knoop). De rijkdom aan insecten is groot (o.a. Vuurvliegje, Grote zijdebij, zeldzame *Endotheania gentianaja* op Kaardebol), dagvlinders en nachtvlinders (Gehakkelde Aurelia, Landkaartje), circa 10 soorten sprinkhanen en 10 soorten libellen.

Het volwassen loofbos in het gebied bevat een van de weinige populaties Matkop in Zuid-Holland. De Wielewaal, Appelvink en Nachtegaal broeden er, en de Havik deed in 2008 een poging. Door de afwisseling tussen water, polder, bos, ruigtes en grasland is de omgeving van de Broekpolder zeer rijk vogelgebied. Bij een vogeltelling in de

4 Jarenlange inventarisaties van Ben van As, o.a. gedocumenteerd bij Rijksherbarium



lente van 2008 op en rond de golfbaan⁵ zijn 78 verschillende broedende vogelsoorten geteld, waaronder zeldzame soorten als de Blauwborst, de Rietzanger en de Ransuil. De Bergeend en de Krakeend broeden in het gebied, en ook de Tureluur, de Tjiftjaf en de Slobeend zijn gezien.

Ook in het proefbos, dat na aanplant in 1969 niet meer is beheerd, is een geweldige natuurlijke soortenrijkdom ontstaan. Door afwezigheid van menselijk ingrijpen is er een heel mooi vlierbos ontstaan. Er staan hier tot 10 m hoge vlierstruiken van 30 jaar oud.

In het bestemmingsplan van 1996 is een van de hoofddoelstellingen het versterken van de natuurontwikkeling in de Broekpolder. De kansen voor natuurontwikkeling hangen volgens de analyse van het bestemmingsplan samen met het vergroten van de gradiënten (overgangen van nat naar droog, gebruikmaken van aanwezige hoogteverschillen in het terrein etc.) in het gebied. Er wordt gestreefd naar een zo groot mogelijke variatie.

Er staat een onderzoek gepland om in kaart te brengen hoe het staat met de bodem en het grondwater in de Broekpolder. In de wandelgangen staat dit onderzoek bekend als het natuurwaarden-onderzoek of de nulmeting. Dit onderzoek levert vier kaarten op: een met bodemsoorten, een met de bodemkwaliteit, een met grondwaterstanden en een met de kwaliteit van het grondwater. Daarnaast zal DCMR in mei '09 een bodemecologisch onderzoek publiceren. DCMR concentreert zich op de bovenste laag van de bodem. Dit rapport zal uitwijzen of, en zo ja waar, verdere sanering van de Broekpolder nodig is.

3.5 DE BROEKPOLDER HEEFT LAST EN GEMAK VAN DE ROUTESTRUCTUREN

In de Broekpolder is al sinds de aanleg van het slibdepot een goed toegankelijke padenstructuur aanwezig in de vorm van de kades. Er zijn wandel-, fiets- en ruiter-

⁵ Gegevens februari 2009 via de golfclub verkregen



paden. De golfbaan in het noorden is ontsloten via een asfaltweg langs de zuid- en oostkant. De structuur van de kades refereert nog aan de geschiedenis als slibdepot. De hoger gelegen kades bieden vaak een mooi uitzichtje over de velden en ruigtes in de Broekpolder. Dit geheel zorgt ervoor dat de Broekpolder goed ontsloten is. Maar er is nog wel wat te verbeteren.

De Watersportweg, tussen Polderpoort en de golfbaan, wordt intensief gebruikt. Maar de weg maakt geen verbinding met het gebied en wekt daardoor niet de indruk dat je in een bijzonder recreatie- en natuurgebied bent. In het ruige middengebied lopen veel wandelpaden recht langs de sloten. Er is zo een recht blokkensysteem ontstaan, waarbij de rechte paden de rechte sloten nog extra accentueren. Dit werkt versnipperend. Terwijl het gebied zelf juist groots en weids is.

3.6 HET RUIGE GROTE GEBIED IS UNIEK IN ZIJN OMGEVING

De Broekpolder is de enige plek met omvang in de omgeving van Vlaardingen waar het echt ruig is. Die grote ruigte is zeer waardevol. Met Midden-Delfland heeft Vlaardingen een grote groene achtertuin met veel weilanden en sloten. In Vlaardingen zelf zijn ook een aantal parken aanwezig waaronder het Hof. Ook de Buitenpolder voorziet in een groene behoefte.

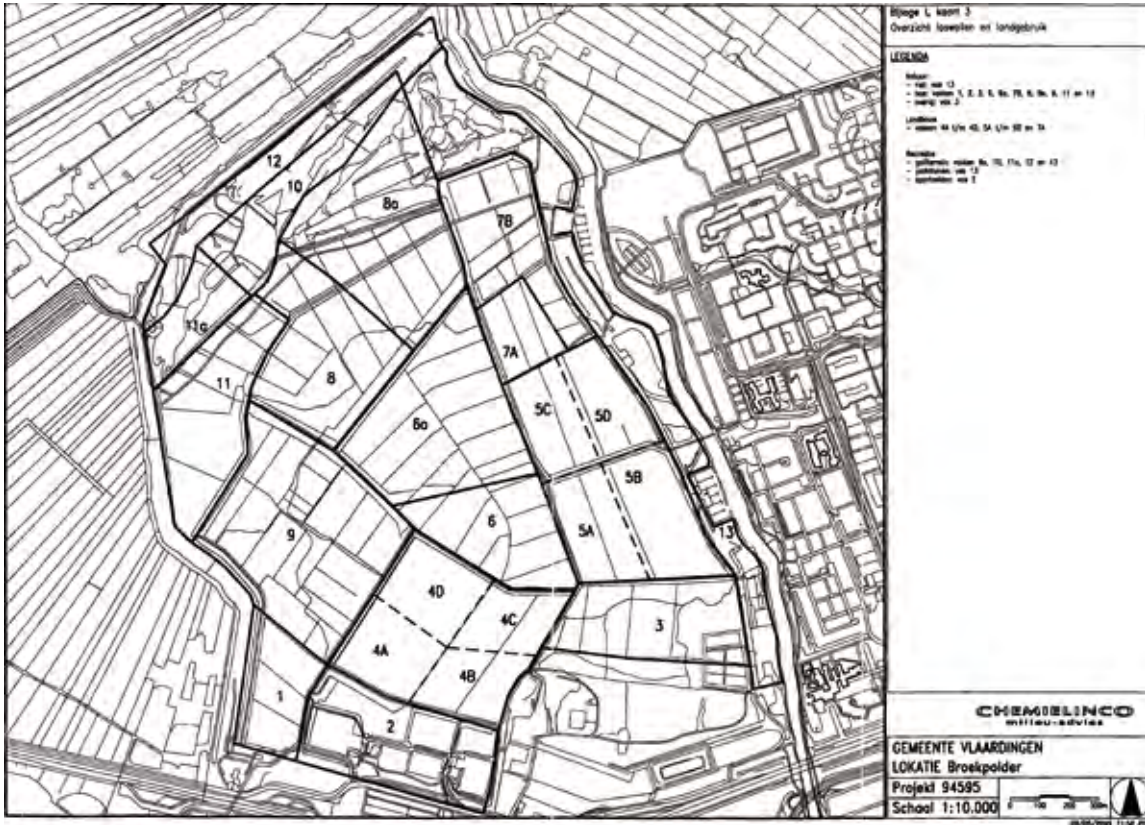
De hooggelegen, bosrijke Broekpolder voegt daar nog een bijzonder aspect aan toe. De Broekpolder onderscheidt zich door de aanwezigheid van grote oppervlaktes bos, en ruig en spaarzaam beheerd terrein waar echt struinen nog mogelijk is. Het is een leefomgeving, zoals in de visie van de Federatie terecht staat beschreven, waarin een ongekende variëteit (water, bos en open vlaktes) met een daarbij passende soortenrijkdom niet zou misstaan. In het bestemmingsplan staat ook niet voor niets dat de Broekpolder een verrijking is in het landschap rond Vlaardingen.



Het is daarnaast een gebied dat een voorbeeld is op het gebied van duurzame ontwikkeling in de dichtbevolkte Randstad: van slibstort naar waardevol natuurgebied. Er is hier sprake van de overtreffende trap van 'cradle to cradle' – een modern duurzaamheidsconcept waarbij grondstoffen telkens weer gebruikt worden zonder aan kwaliteit in te boeten en zonder afval te produceren. De Broekpolder is ontstaan door havenslib, vervuild riviersediment dat meestal als afval behandeld wordt, en heeft zich ontwikkeld tot een uniek en waardevol groen gebied in een dichtbevolkt stedelijk landschap.

Uit het rapport van Chemielinco van 1997 blijkt dat er geen actuele humane risico's zijn in het gebied. Wel zijn de alle deelgebieden behalve 1, 3 en 6 (niet 6a) en 12 ernstig verontreinigd. (Zie figuur 4). Deze gebieden zouden gesaneerd moeten worden. Verder is deelgebied 7 zo sterk verontreinigd aan de oppervlakte dat daar geen sportvelden of kinderspeelterrein moet komen. Beweiding voor natuurbeheer kan wel, onder bepaalde condities, in grote delen van het gebied.

De verspreiding van vervuiling richting het oppervlakte-water gaat voornamelijk door uitspoeling van verontreinigd grondwater en door zwevend slib dat met grond- en regenwater wordt meegevoerd. Verspreiding in verticale richting via het grondwater treedt niet of nauwelijks op. Chemielinco schat de risico's van de verspreiding niet al te groot, aangezien er in de gebieden eromheen een kwelsituatie is, waarbij water via drainage wordt afgevoerd.



FIGUUR 4 overzicht van de loswallen.

De randen zijn mooi

De randen aan de west-, noord- en oostkant zijn erg mooi. Er is een verscheidenheid aan uitzichten, landschappen en weidsheid.

Aan de oostkant ligt de Vlaardingse Vaart, omzoomd met riet. In een koude winter is de Vaart een prachtige plek om een mooie schaatstocht richting Midden-Delfland te starten. In lente, zomer en herfst is het een route voor zeilbootjes en fluisterbootjes die de Nieuwe Maas verbindt met Midden-Delfland. De noordrand van het gebied heeft een weids uitzicht over de Vlietlanden. De Vlietlanden is een zeer waterrijk en vogelrijk gebied dat slechts met kleine bootjes toegankelijk is. Aan de westrand van de Broekpolder is het hoogteverschil met de Aalkeetbuitenpolder overduidelijk. Na een redelijk steil en ruig begroeid talud liggen vele meters lager gelegen weilanden. Dit is weidevogel-gebied met een eendenkooi, een oude Rijskade die prachtig zichtbaar is door de elzen die erlangs groeien en ruigtes die zich volkomen natuurlijk ontwikkelen.

Deze randen moeten worden gekoesterd en moeten een visitekaartje worden voor de Broekpolder. Doordat het hoogteverschil zo goed beleefbaar is – of kan zijn – bij de randen, is de grens van de Broekpolder daar ook goed beleefbaar. De zuidelijke rand moet uiteindelijk net zo duidelijk en liefst zo mooi worden als de andere randen.



Uitzicht vanaf de westelijke, oostelijke en noordelijke rand van de Broekpolder.

4. Genius of the place

Wat is nu echt de essentie van de Broekpolder? Welke fysieke en maatschappelijke eigenschappen maken de Broekpolder bijzonder? Ofwel: wat is de ‘genius of the place’, ook wel vertaald met: kernkwaliteiten?

We zien een oase dicht bij de stad, een ruig, bijna oerbosachtig natuurgebied met veel variatie in recreatief gebruik. Het is een groot aaneengesloten publiek domein, het groene kwadrant van Vlaardingen. Daarom draagt het bij aan de gezondheid en aan het welbevinden van mensen.

We zien vier kernkwaliteiten voor de Broekpolder:

- de vele verschillende recreatieve gebruikers
- de ruige en grootschalige natuur die zeldzaam is in de omgeving
- de zichtbare cultuurhistorie
- de hoge ligging van het gebied, goed te beleven bij de randen van het gebied, naar het veen, naar de stad en naar Delfland.

De Federatie wil het unieke van dit gebied versterken en ook nog meer onder de aandacht brengen. Een concrete doelstelling daarbij kan zijn dat alle Vlaardingers over twee jaar weten wat de Broekpolder is, en de helft van de Vlaardingers minimaal twee keer per jaar een bezoek brengt aan de Broekpolder. Speciale doelstelling kan nog worden geformuleerd voor het gebruik van de Broekpolder door scholen uit de regio zoals Maassluis, Vlaardingen en Schiedam.



FIGUUR 5 ontwerp van het integraal inrichtingsplan

5. Integraal Inrichtingsplan

Hiernaast ziet u een tekening van het integraal inrichtingsplan van de Broekpolder. In dit hoofdstuk leiden wij u stap voor stap door het inrichtingsplan met de voorrangprojecten.

De aanwezigheid van veel bos, openheid en de vele mogelijkheden tot recreatie dicht bij de stad maken de Broekpolder tot een waardevolle plek. De huidige polder wordt gekenmerkt door:

- intensief medegebruik van recreanten door ligging tegen stedelijk gebied
- de aanwezigheid van veel bos en verruigd grasland
- een hogere ligging (ca. 5m) dan de omgeving
- zichtbare cultuurhistorie

In het ontwerp is gestreefd om deze drie karakteristieke kenmerken te verbeteren en te versterken en daarbinnen de zes⁶ voorrangprojecten een plek te geven. De bestaande zonering van intensief naar extensief gebruik is gebruikt als basisorderingsprincipe voor het totaalontwerp. Voor het landschappelijk ontwerp is het belangrijk dat er samenhang ontstaat tussen de verschillende (recreatieve) functies en het natuurgebied. De verschillende functies mogen elkaar niet in de weg zitten. Daarom is gezocht naar een oplossing waarbij ze elkaar zoveel mogelijk ondersteunen. Voor de Broekpolder is dit belangrijk omdat hierdoor eenheid en eigenheid ontstaat en de polder een herkenbaar gebied wordt voor bezoekers uit Vlaardingen en omstreken.

5.1 NATUURKERNGEBIED: EEN STAPSGEWIJZE METAMORFOSE

Van een monotone naar een spannende Broekpolder

Door de oorspronkelijke inrichting als landbouwgebied en productiebos hebben grote delen van het gebied een eentonige uitstraling. Voor de natuur en de beleving van de Broekpolder is het belangrijk dat er meer variatie ontstaat. Deze variatie ontstaat wanneer natuurlijke processen benut worden. Voorbeelden van natuurlijke processen zijn het vasthouden en bergen van neerslag, verwilderen van het bosgebied en de inzet van begrazing. Deze natuurlijke processen staan aan de basis van de (her)vorming van de natuurkern. Het idee wordt toegelicht in een aantal stappen.

Stap 1: vasthouden en zichtbaar maken van water

De Broekpolder heeft een rationele afwatering met rechte diepe sloten, bedoeld om het water snel uit het gebied af te voeren. Het slotenpatroon heeft een polderstructuur en lijkt op dat van de omliggende polders. Maar de Broekpolder is

6 De Federatie heeft zeven voorrangprojecten benoemd. Dit inrichtingsplan is er een van.

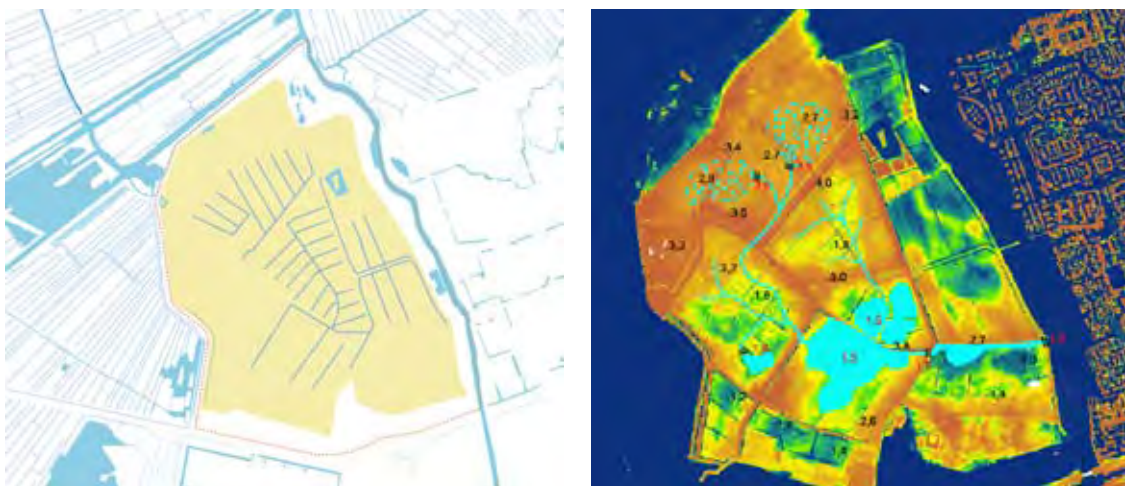


FIGUUR 6 ligging natuurkerngebied

anders, ligt veel hoger en heeft door het grote reliëf een natuurlijke afwatering van hoog naar laag. Dit gegeven kan benut worden door het netwerk van sloten om te vormen tot een meer natuurlijk afwateringssysteem dat meer weg heeft van een aantal beekloopjes.

Om dit te bereiken kunnen de sloten in de hoogste delen van de Broekpolder vervallen. Dit kan door ze geheel te dempen of aan het uiteinde af te dammen. Dit laatste is handig in delen van het gebied waar niet te veel activiteit gewenst is. Door het dempen of afdammen van de sloten kan het water hier niet meer wegstromen en zal het grondwaterpeil stijgen. Lokaal zal het aan de oppervlakte komen, waardoor vochtige plekken in het bos ontstaan. Dit gebeurt vooral in natte tijden, als het langer droog is droogt het gebied uit. Vanaf de hoogtes lopen enkele kleine beekjes naar het centrale deel van het gebied. Voor de beekjes zullen nieuwe slingerende lopen gegraven moeten worden. Hier en daar zijn delen van oude sloten te gebruiken.

Door de sloten te versmallen en op te hogen, kan het grondwaterreservoir zich verder vullen en kan het water lokaal ook aan de oppervlakte komen. Ook treden dan grotere peilfluctuaties op. In de laagste delen kan het water zelfs tot boven het maaiveld stijgen, zodat daar ondiepe poelen ontstaan.



FIGUUR 7 transformatie van poldersysteem naar een systeem van beekloopjes met natte kern.

Randvoorwaarden:

- Bij verdere uitwerking moet de waterhuishouding in de zuidelijke zone met de sportvelden op orde blijven en vernatting hier voorkomen worden.
- De bodem- en waterkwaliteit in het te vernatten gebied moet op het vereiste niveau blijven of verbeteren. Daarvoor is het in voorbereiding zijnde rapport van DCMR mogelijk van belang.
- Een aanlegvergunning is verplicht voor het graven, dempen, verbreden of verdiepen van waterlopen.
- Er is aanvullend onderzoek nodig naar de te verwachten waterkwaliteit in het vernatte middendeel. Op korte termijn wordt een quick scan uitgevoerd om duidelijkheid te krijgen over zowel deze kwestie, als de mogelijk gunstige invloed van de riet en waterplanten op de waterkwaliteit.
- Het veldje dat in de huidige situatie gebruikt wordt door de modelvliegtuigvereniging RMVV wordt onbruikbaar. Er moet worden voorzien in inrichting van een nieuwe passende plek in de sport- en spelzone ten westen van de atletiekbaan. De afmetingen van het vliegterrein moeten 100x100m zijn, met een obstakelvrije ruimte daaromheen. Totale afmetingen 200x200m. Verder is er een 220V aansluiting nodig, een opslaggebouw (bijvoorbeeld een container) en bankjes aan de noord- en zuidkant van het veld voor publiek (picknicktafels?).

De beekjes lopen allen naar de centrale laagte. Dit gebied is de afgelopen decennia het meest gezakt en ligt nog circa 1 m boven NAP. Hier verzamelt het water zich in een ondiep meer van circa 5 hectare. Om het water hier goed vast te kunnen houden moet er een drempel in de afwateringssloot worden aangelegd. Als deze op 1,5 m hoogte ligt, kan het peil in de plas tot die hoogte stijgen. In droge tijden zal de aanvoer vanuit de hogere delen soms zover dalen dat het meer langzaam uitdroogt. Voor vissen en andere waterdieren is het goed als er wel wat water overblijft. Voor een deel zijn dat de bestaande sloten (die hoeven onder het meer niet gedempt te worden), maar eventueel kan er ook nog een grotere poel worden uitgegraven ter plaatse van het laagste deel van het meer.

Vanaf de overlaat stroomt het water via een beekloopje naar de Vlaardingse Vaart.

Hierbij wordt nog een hoogteverschil overbrugd van ca. 2 m. Om het water beleefbaar te maken moet de huidige sloot verbreed worden tot ca. 5 a 10 meter. Over de bodem van dit dal slingert dan het beekje in een ondiepe bedding. Ook moet het verval over de gehele lengte worden uitgesmeerd, door het westelijke deel wat op te hogen. Dit ligt nu al te laag. Op de overgang van het hoge terrein, naar de lage gronden langs de Vlaardingse Vaart kan een kleine waterval komen. Zo wordt inzichtelijk gemaakt dat het water vanaf een hoge terp naar de lage omgeving stroomt.

Naast de verhoogde natuurwaarden, de intense beleving van de waterlopen en de natte natuur, zorgt het water voor een ideale plek voor schaatsen en kanoën. Het water wordt via een meanderend stroompje afgevoerd naar de Vlaardingse Vaart. Het water geeft de Broekpolder een nieuw en herkenbaar hart.

Deze ingrepen liggen geheel in lijn met de overwegingen in het bestemmingsplan. Daar staat beschreven dat het deel van de Broekpolder met vrije lozing op de boezem bij uitstek geschikt is voor het aanpassen van de watergangen naar een meer natuurlijke variant. 'Door het aanbrengen van brede plas-drasbermen (...) kunnen zowel verhoging van de potentiële natuurwaarden als verbetering van de waterkwaliteit worden bereikt.' Verder is 'het streven erop gericht de beheersing van de milieu-verontreiniging van de Broekpolder zoveel mogelijk langs natuurlijke weg te laten verlopen.'

Een snelle start

Er kan snel gestart worden met de vernatting van het natuurkerngebied, als aan bovengenoemde randvoorwaarden wordt voldaan.

- Afsluiten regelbaar sluisje bij de huidige afwatering van loswal 4.
- Vergraven van 'oude kreek' voor nieuwe afvoer. Veel weerstand in de kreek nodig, zodat het water moeizaam naar de Vlaardingse Vaart afstroomt.
- Oude rechte sloot langs het bos dicht maken.
- Klein stuk uitgraven om diep gedeelte te creëren waar vissen kunnen overleven tijdens strenge winters.
- Bomen kappen op de plek van toekomstige plas (noordzijde)⁷.

⁷ Ook voor het vellen van bomen is conform het bestemmingsplan een vergunning nodig.





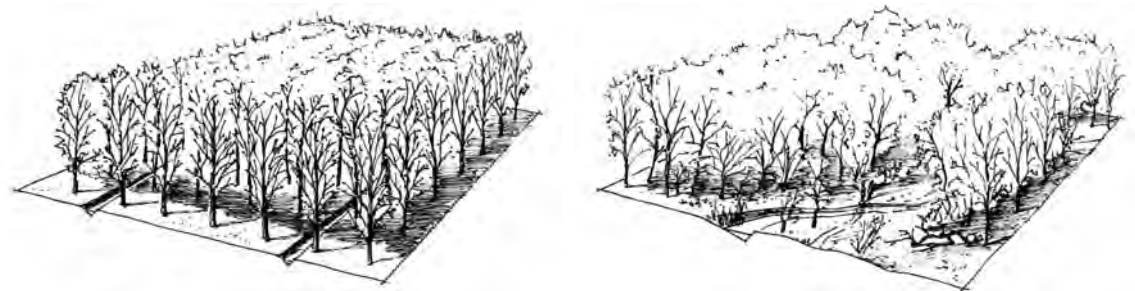
Zo kan het nieuwe natte hart van de Broekpolder eruit gaan zien.

Stap 2: Monotoon bos geleidelijk omvormen naar natuurlijk bos

De blokvormige monotone bosvakken hebben nauwelijks natuurwaarde en zijn voor recreanten een saai schouwspel. Wanneer er meer variatie wordt gecreëerd door het bos geleidelijk om te vormen wordt het bos weer natuurlijk en interessanter (spannender) voor bezoekers.



Luchtfoto van de Broekpolder uit circa 1998, de grond was ten dele nog in gebruik voor de landbouw.



FIGUUR 8 natuurlijke bosomvorming



Foto's van de Broekpolder: het stormbos en een mooi natuurlijk paadje. Dode bomen zorgen voor levende bossen.

Het bos mag verwilderen. Dode takken en omgevallen bomen worden opgenomen in de levenscyclus van het bos. Na enkele jaren ontstaat een gevarieerd en gelaagd bos waar de natuur zich optimaal kan manifesteren en de recreant kan struinen en ontdekken.

Enkele voorbeelden van natuurlijke bos(om)vorming in de Broekpolder (vlierbossen en proefbos met eiken) bewijzen het grote succes. Bij het omvormen van het bos wordt extra aandacht besteed aan het omvormen van de rechte randen naar rafelige randen. Rafelige randen sluiten beter aan bij het natuurlijke karakter van het gebied. Vooral het creëren van warme, zuid-georiënteerde bosranden met veel dood hout en struweel is goed voor insecten (vlinders).

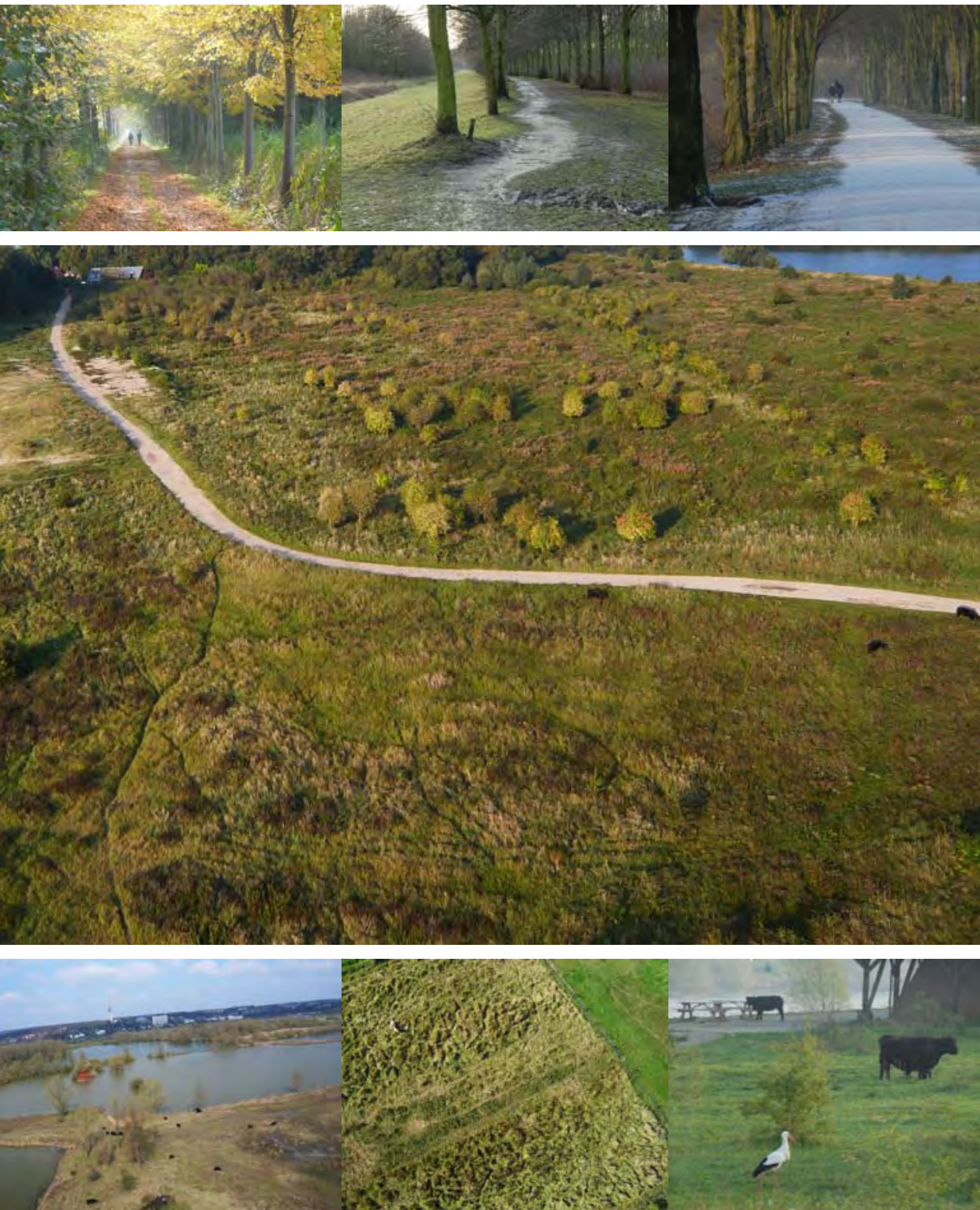
Lanen behouden

Grote delen van de Broekpolder waren in gebruik als landbouwgebied. De verkaveling van akkers en weilanden uit die tijd is nog goed herkenbaar. Bij de inrichting van het slibdepot zijn bomenlanen aangeplant op de kades. Hierdoor hebben delen van het gebied een monumentale landgoedachtige sfeer. De lanen geven ook structuur aan de Broekpolder waardoor bezoekers zich goed kunnen oriënteren. Deze worden behouden en versterkt.

De lanen bepalen de sfeer in de bosschil om de natuurkern en zijn de toegangswegen naar de natuurkern. De lanen naar de vrije verwilderde natuur vormen een prachtig contrast voor de beleving van de sfeer in Broekpolder. In het gebied langs de zuid- en oostrand van de natuurkern ligt de overgang van extensief naar intensief gebruik van de Broekpolder. Een plek voor een mogelijk theehuis en het educatief archeologisch erf zijn in het ontwerp in deze randen ingepast. Bezoekers van deze projecten krijgen hier een mooi kijkje in de natuurkern.

Stap 3: Openheid en variatie creëren door begrazing

De verlaten akkers en weilanden zijn gaan verruigen en zijn nu een struin- en wandelgebied voor recreanten. De verre zichtlijnen in de Broekpolder worden gewaardeerd door recreanten. Wanneer het gebied niet beheerd wordt zal het dichtgroeien met struweel en bos. Begrazing door o.a. runderen is een natuurlijke manier om ervoor te zorgen dat het voormalige landbouwgebied zo open mogelijk blijft. De grazers zorgen voor een rijke variatie in de vegetatie (begrazingsmozaïeken) en zijn ook een nieuwe recreatieve trekker voor de Broekpolder.



Openheid en mooie afwisselende patronen in de vegetatie kunnen door begrazing ontstaan en in stand worden gehouden.



FIGUUR 9 mogelijk begrazingsgebied

In reactie op het ontwerp-bestemmingsplan heeft het Recreatieschap Midden-Delfland de suggestie gedaan dat begrazing een alternatief kan zijn voor extensief beheer, bijdragend aan het natuurlijke karakter van de Broekpolder, een gevarieerde vegetatie en de recreatieve belevingswaarde. In 2001 heeft Alterra in opdracht van de gemeente een onderzoek gedaan naar de beperkingen die de vervuilde grond stelt aan begrazing. Uit dit onderzoek kwam dat een groot deel van de Broekpolder, op de kaart in figuur 9 aangegeven met een gele rand, begrazing zonder meer mogelijk is. In de overige gebieden zijn eerst maatregelen nodig om de impact van de vervuilde grond te beperken, zoals het aanbrengen van een leeflaag.

Er kan begonnen worden met begrazing, door een gebied daarvoor in te richten met mooie rasters, roosters en goede informatiebordjes. Voordat de grazers in (een deel van) de Broekpolder geïntroduceerd worden, moet er een intensief communicatieprogramma voor de bezoekers komen. Mensen en grote grazers gaan prima samen, zo blijkt uit ruime ervaring in andere delen van Nederland. Maar er is wel enige voorlichting en introductie nodig. Ten eerste moeten de recreanten wennen aan het feit dat ze niet langer de enige gebruikers zijn. Er leven ook grote dieren. Dat vraagt om bepaalde gedragsregels, bijvoorbeeld respect voor de dieren en hun gewoontes. Ten tweede is er intensieve communicatie nodig met de hondenbezitters. In principe kunnen honden en grazers goed samen gaan, maar de honden moeten aangelijnd



Voorbeeld van mooie inpassing van een 'afrastering': vanaf de snelweg zijn deze halfwilde Konik paarden goed te zien. Er is geen hek. Wat de paarden verhindert om de snelweg op te lopen, is een greppel en een steile rand. Een mooi voorbeeld van een praktisch onzichtbare afrastering op de landtong Rozenburg. De foto's zijn van ARK natuurontwikkeling.

blijven. De grazers hebben ook een gebied nodig waar geen honden komen, waar ze zich terug kunnen trekken. Een ander aandachtspunt is een mooi ingepaste afrastering. Op de foto's hieronder een goed voorbeeld daarvan.

Om te starten met een begrazingsproject, kunnen afspraken gemaakt worden met professionele organisaties, die zich richten op effectieve en aantrekkelijke natuurlijke begrazing, de omgang met het publiek en veterinaire- en welzijnsaspecten. Stroming heeft veel ervaring met dergelijke organisaties.

Uitbreiding en verdere natuurlijke ontwikkeling natuurkern

Na het aanpassen van de afwatering in de kern, ontstaat in de loop van de tijd een waterig natuurgebied met plas-dras, rietvelden en dieper water. De volgende stappen kunnen zijn:

- Dichtgooien van een aantal rechte sloten met gesloten grondbalans in het noordelijke deel.
- Vergraven van een aantal natuurlijk ogende meanderende 'krekken'.

Het natuurlijk bosbeheer kan verder uitgebreid worden. Door de grazers in het overgrote deel van de Broekpolder de ruimte te geven, wordt een van de beheerproblemen van de huidige Broekpolder aangepakt: de woekerende Berenklauw. Grote grazers zoals runderen eten Berenklauw. De grote 'nederzettingen' van Berenklauw die momenteel waargenomen worden in de Broekpolder, zullen daardoor verdwijnen. Het is overigens niet zo dat de Berenklauw verbannen wordt. De plant zal onderdeel blijven maken van het ecosysteem maar niet meer in zulke grote dichtheden als nu op sommige plekken te vinden is. Ook een aantal exoten zullen in een beheerplan aandacht moeten krijgen (o.a. ongewenste soorten zoals rode kornoelje en Japanse duizendknoop).



FIGUUR 10 ligging struimbos



5.2 STRUINBOS: EEN PLEK OM TE RAVOTTEN

Een van de projecten dat direct van start kan, is het struimbos. Het ontwerp voor het struimbos wordt gemaakt door Landschapsarchitect Jos van de Lindeloof. Samen met de Lionsclub, Stroming en Van de Lindeloof kan de exacte indeling van het struimbos bepaald worden. Afhankelijk daarvan wordt eerst wat nodig is opgeruimd, daarna kunnen we beginnen met de aanleg van het struimbos. Dat hoeft niet lang te duren. De meest eenvoudige, en erg leuke, vorm is een omgevallen boom.

Aangrenzend aan het struimbos kan een survivalparcours met aantrekkelijke hindernissen worden ontwikkeld. Dit kan in samenspraak met de Stichting Survival Vlaardingen, die ook mede kan zorgen voor het beheer.

Er is ondertussen een eerste workshop geweest. Van de Lindeloof is bezig met het ontwerpen van het struimbos en de routes in het struimbos.



FIGUUR 11 locatie landmark

5.3 LANDMARK: MENTALE VERBINDINGEN AANBRENGEN

Een project waarvan de uitvoering snel kan starten is het landmark. Tussen 2006 en 2008 is een prijsvraag uitgeschreven voor een landmark dat uitdrukking geeft aan de ‘nieuwe Broekpolder’. Uit tweehonderd inzendingen is door een breed samengestelde jury gekozen voor het ontwerp van kunstenaar Ineke Visser. Zij heeft een landmark ontworpen dat zowel de geschiedenis als de toekomst van de Broekpolder symboliseert. Het landmark komt in de nieuw aan te leggen Broekpolderhaven. Voor de plaatsing van het landmark hoeft niet gewacht te worden totdat de haven er ligt: het is mogelijk om het landmark te plaatsten en later de haven erom heen aan te leggen.

5.4 ARCHEOLOGISCH ERF: PLEZIERIG EDUCATIEF

Na goedkeuring van het integraal inrichtingsplan, wordt een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd voor het archeologisch erf. Als blijkt dat het haalbaar en betaalbaar is, kan snel begonnen worden met de bouw van een eerste nederzetting. De locatie kan op basis van het detailontwerp bepaald worden. We hoeven niet te wachten tot de nieuwe kreek klaar is, de bouw kan al beginnen.

Wel is er mogelijk een wijziging nodig van het vigerende bestemmingsplan uit 1998 om op de aangewezen plek bebouwing neer te zetten. Het archeologisch erf staat gepland in een gebied dat de bestemming extensieve recreatie heeft. In dat gebied mogen slechts bouwwerken ten dienste van die bestemming worden gebouwd, met een aantal aanvullende eisen⁸.

⁸ Bebouwing ten behoeve van onderhoud en beheer mogen niet meer grondoppervlakte innemen dan 50 m, de goothoogte mag niet hoger zijn dan 3 m, de totale hoogte niet hoger dan 4,5m.



FIGUUR 11 llocatie archeologisch erf

5.5 VOORZIENINGEN VOOR DAGGEBRUIK

Voor de voorzieningen voor daggebruik voert de Federatie eerst een haalbaarheids-onderzoek uit. Dit onderzoek zal de betaalbaarheid van een kruidentuin, een infocen-trum en verschillende vormen van een natuurschool onderzoeken.

Afhankelijk van de uitkomsten van het haalbaarheidsonderzoek naar het educatief archeologisch erf en de voorzieningen voor daggebruik zoals de kloostertuin en het infocentrum, kunnen deze voorrangspojecten geleidelijk opgebouwd worden. Dit moet in samenhang gebeuren, als de projecten bij elkaar in de buurt liggen. Onder-linge afstemming is erg belangrijk om de eenheid in het gebied te bewaren. Wel geeft het bestemmingsplan ruimte aan een dagkampeerterrein in deze bestemming. Dus er is in de grondslag van het bestemmingsplan ruimte voor dergelijke voorzieningen.



Kruidentuin

De aanleg van de kruidentuin of doe- en gebruik tuin kan indien gewenst klein beginnen, afhan-kelijk van de wensen met het omploegen van een klein stukje land. Uit het onderzoek van DCMR zal blijken of er nog restricties kleven aan de teelt van sier- of eetbare planten.

Infocentrum

Voor het infocentrum is mogelijk wat meer voorbereidend werk nodig. Als het in de Polderpoort een plek krijgt, kan het snel van start. Een standje, vrijwilligers en foldermateriaal is dan voldoende. Als het bij of in het archeologisch erf komt, moet eerst nagedacht worden over hoe een nederzetting geschikt gemaakt kan worden als behuizing van een infocentrum. Bijvoorbeeld over aanleg van een riolering, over inrichting en bemensing van de nederzetting, en aansluiting op verwarming en netwerken. Dan komt ook mogelijke strijdigheid met het bestemmingsplan aan de orde.

Natuurschool

Ook kan het denken over de natuurschool doorgaan. Voor wie? Welke vorm? Waar? Er is al een brede inventarisatie van de behoeftes. De volgende stap is het maken van keuzes. Welke behoeftes willen we honoreren? Klein beginnen en langzaam uitbouwen, of het gelijk groot aanpakken: alles in een keer? Voor de plek heeft de Federatie twee zoeklocaties aangewezen: bij het archeologisch erf en in het voormalige IPSE-gebouw vlak bij de manege. Als locatie biedt het archeologisch erf goede kansen: in het groen en toch goed bereikbaar, een prima uitvalsbasis om te voet het gebied in te trekken, en de setting is aanstekelijk voor jeugd en kinderen met de nederzettingen in aanbouw. Wel is er waarschijnlijk een wijziging van het bestemmingsplan nodig, als deze plek gekozen wordt. De gemeentelijke afdeling vastgoed zal onder andere voor de keuze van de plaats een haalbaarheidsonderzoek moeten uitvoeren.

Picknickplek of theetuin?

In het hart van de Broekpolder ligt een knooppunt voor fietsers en wandelaars met uitzicht op water, riet en ruigtes. Op deze plek kan prachtig een picknickplek aangelegd worden, of een kleinschalige theetuin. De plek is niet bereikbaar met de auto, en daardoor nog aantrekkelijker voor een kopje koffie bij de start van een wandeling, of een stuk appeltaart op een mooie vrije middag. Op vele plekken in het land lopen zeer rendabele, vergelijkbare kleinschalige initiatieven. Het bezoekerscentrum in Amelisweerd bij Utrecht is een voorbeeld, en Oortjeshekken bij Nijmegen of de Zee-toren bij Hoek van Holland.

De theetuin zou buiten de zone voor intensieve recreatie uit het bestemmingsplan komen te liggen. Horeca is volgens het bestemmingsplan niet toegestaan in de extensieve zone. Een wijziging van het bestemmingsplan is daarom waarschijnlijk nodig om de theetuin mogelijk te maken.

Een theetuin kan gebruik maken van de faciliteiten (bijvoorbeeld de keuken) van de Polderpoort, en door dezelfde uitbater geëxploiteerd worden. Doordat de theetuin en de Polderpoort beide verschillende doelgroepen bedienen vullen ze elkaar perfect aan. Dagjesmensen zitten liever niet in een sportkantine en na het sporten gaan de sporters het liefst direct de kantine in, zonder nog een extra verplaatsing. Door de uitbreiding van doelgroepen worden meer mensen bediend, wat de beleving van de Broekpolder ten goede komt, en de exploitatie Polderpoort en theehuis ook.

5.6 BROEKPOLDERHAVEN

Voor de Broekpolderhaven wordt ook eerst een haalbaarheidsonderzoek gedaan. Als blijkt dat de haven genoeg potentie heeft om gefinancierd te worden, kan de uitvoering starten. De locatie van de te ontwikkelen Broekpolderhaven ligt binnen de zone van intensieve recreatie zoals aangegeven in het bestemmingsplan. En omdat er geen extra bebouwing, noch hekwerken worden aangelegd, zijn er wat dat betreft geen spanningen te verwachten met het vigerende bestemmingsplan. Wel ligt de toekomstige Broekpolderhaven in een huidige waterkering. De waterkering kan op een andere manier, of locatie, geborgd worden. Mogelijk is er daarvoor wel een wijziging nodig in het bestemmingsplan.



FIGUUR 13 schetsontwerp Broekpolderhaven

We hebben ook een principeschets gemaakt met ideeën voor het inpassen van de Broekpolderhaven bij de Polderpoort, zie figuur 13. Hierin zijn zoveel mogelijk elementen opgenomen en zo samengebracht dat ze samen een rustig en groen beeld opleveren. Ontsierende elementen (hekken, constructies, parkeerfaciliteiten e.d.) zijn zoveel mogelijk vermeden.

Met de volgende punten is rekening gehouden in het schetsontwerp:

- De Broekpolderhaven wordt ingepast in entreegebied en heeft een spannende concave vorm waardoor boten op een sierlijke wijze aangelegd worden. Een extra instroomopening maakt een goede doorstroom in het haventje mogelijk, wat goed is voor de waterkwaliteit.
- Er wordt een aanlegsteiger voor passanten door Vlaardingse Vaart geïntegreerd in het haventje.
- Het Landmark komt op een centrale plek in de haven, en in het zicht van passanten en de Polderpoort. Zo is het Landmark ook zichtbaar vanaf de snelweg.
- Het strandje en ligweide in de haven zijn georiënteerd op het zonnige zuiden.
- De haven wordt direct ontsloten door de Polderpoort en bijbehorende voorzieningen zoals parkeerplaats.
- Er zijn geen ontsierende hekwerken en er is geen apart voorzieningengebouw bij de haven anders dan de Polderpoort.
- De taludrand wordt zichtbaar gemaakt met zitelementen en terrassen, en eventueel wordt een stromend waterelement toegevoegd.
- Door meer parkbomen in het entreegebied te planten, krijgt het een meer parkachtige uitstraling.
- Een rij bomen voor de parkeerplaats zorgt ervoor dat deze minder het beeld bepaalt.
- Haven en strandje zijn zichtbaar vanaf Polderpoort.
- Een verkeersremmende bocht in de watersportweg ter plaatse van Polderpoort en talud slibdepot biedt meer veiligheid aan voetgangers en fietsers.

5.7 VERBINDINGEN IN DE BROEKPOLDER

Om toegankelijkheid van de Broekpolder te bevorderen, en onderlinge concurrentie en hinder zoveel mogelijk te beperken, hebben we routeontwerpen gemaakt voor drie groepen gebruikers: de fietsers en skaters (die verharde paden nodig hebben), de ruiters en de mountainbikers. Ook doen we een suggestie voor verbetering van de inrichting van de Watersportweg. In het algemeen geldt dat voor het aanleggen of verharde van wegen en paden een aanlegvergunning nodig is.

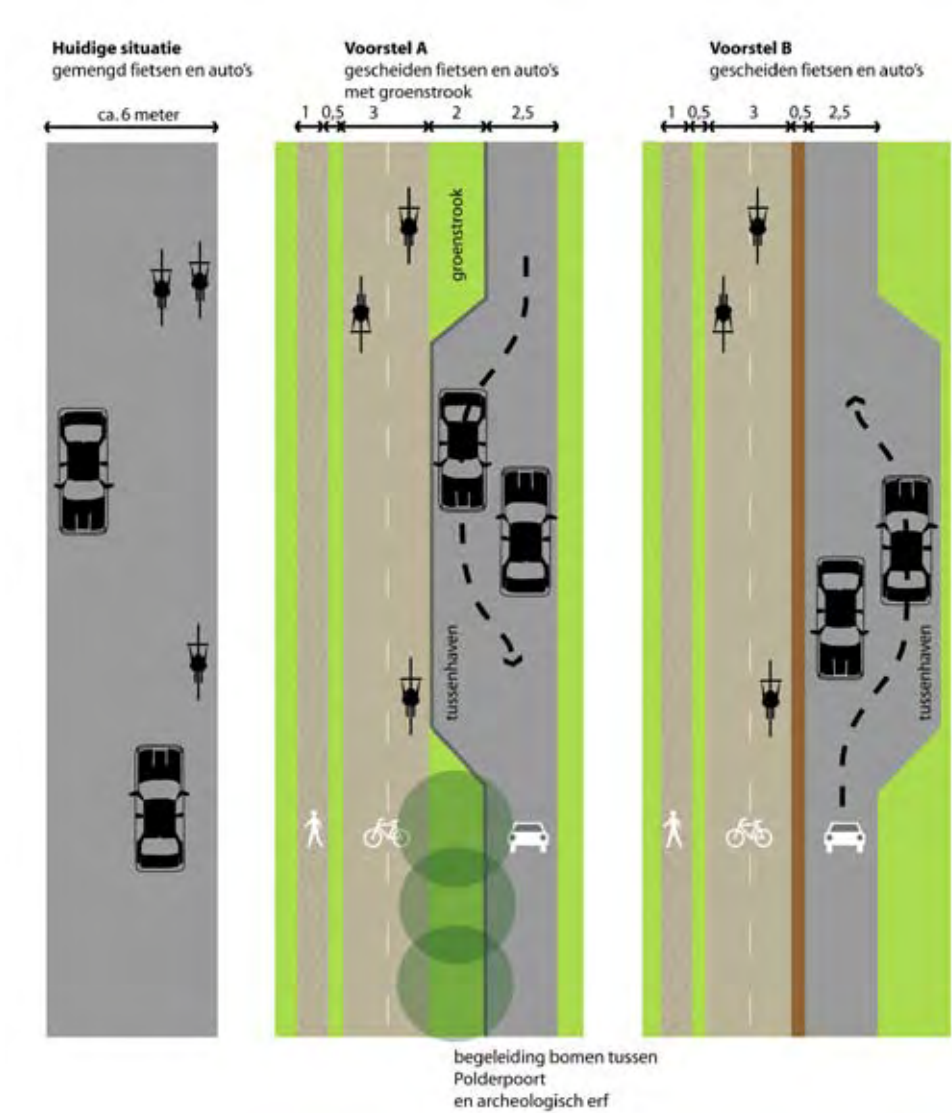
Aanpassing Watersportweg

Naast vernieuwde routestructuren suggereren we een mogelijke oplossing om het verkeer te scheiden op de Watersportweg, zie figuur 14. Door de auto's, fietsers en wandelaars uit elkaar te halen wordt de weg, die als entree fungeert voor het groene gebied achter de Polderpoort, vriendelijker voor niet-gemotoriseerd verkeer. Bovendien werkt de voorgestelde wegversmalling voor de auto's als snelheidsremmer. Daardoor zal de huidige maximale snelheid van 80 km/u, de weg ligt buiten de bebouwde kom, zelden meer gebruikt zal worden.

Vernieuwde ruiterroute

Bij ontwerp van de routes is naast de gebruikelijke ontwerpnormen ook rekening gehouden met de specifieke behoeftes van de verschillende groepen gebruikers. Zo gaan ruiters en wandelaars niet altijd probleemloos samen. Het kan imponerend zijn om op een smal paadje een groot paard tegen te komen.

Er zijn in principe twee mogelijkheden om met ruiters in de Broekpolder om te gaan. De eerste mogelijkheid is om slim uitgezette routes te ontwerpen, die zo min mogelijk gelijk oplopen met druk belopen wandelpaden. Door de routes niet door het



FIGUUR 14 aanpassing Watersportweg



FIGUUR 1.5 routestructuur ruiters



FIGUUR 16 routestructuur fietsers en skaters



FIGUUR 17 voorstel mountainbike parcours

gehele gebied te leggen, blijft er ook een stuk Broekpolder ‘paarden-vrij’. Mensen die echt problemen hebben met ruiters kunnen zich in dat gebied ophouden. Hier hebben we een voorzet voor gegeven, zie de kaart hieronder. De uitwerking hiervan zal in overleg met de betrokkenen en beheerders moeten worden gedaan.

De tweede mogelijkheid is om het geheel vrij te geven. In een gebied wat zo groot is als de Broekpolder, zullen de ruiters zich sterk verspreiden. Daardoor wordt de kans erg klein dat een wandelaar vaak een ruiter tegen komt.

Nieuwe route voor mountainbikers

Mountainbikers gebruiken een gebied zoals dat er ligt. Ze zijn moeilijk te beperken in hun bewegingsvrijheid, omdat moeilijk terrein juist onderdeel is van de sport en de uitdaging. Aan de andere kant kan het storend zijn voor wandelaars om op mooie stille paadjes voorbij gesjeesd te worden door een mountainbiker. De natuur leidt er – in een robuust, ruim, systeem – overigens niet onder, zolang ze uit het natte kerngebied blijven.

De enige manier om mountainbikers te verleiden om zich tot een bepaalde route te houden is een aantrekkelijke route aanbieden en goede afspraken maken voor stikt beheer en toezicht. Voor die aantrekkelijke route hebben we een voorzet gedaan. Zie de kaart hieronder. Deze route kan verder in samenspraak met de mountainbikers en de ontwerpers van het struinbos worden uitgewerkt. Ook kan de Nederlandse Toer Fiets Unie (NTFU) worden betrokken in dit stadium. Met behulp van bordjes kan de bewegwijzering van de route gedaan worden. Dat maakt het ook mogelijk om in de loop van de jaren routes gemakkelijk te veranderen en te verleggen. Zo blijft het mountainbiken in de Broekpolder afwisselend en kan ook de belasting voor de paden worden verspreid. Een en ander moet in het beheerplan verder worden uitgewerkt.

Vernieuwde fiets- en skateroute

Voor de fietsers en skaters hebben we doorgaande routes aangelegd die het stille middengebied zoveel mogelijk ontzien. Wel willen we de route die intensief door scholieren gebruikt wordt, de verbinding tussen de brug naar Holy en de weg naar Westwijk, behouden. Het is prachtig dat scholieren dagelijks door de groene zone van de Broekpolder kunnen fietsen op weg van school naar huis.

Juist geen aanvullende wandelpaden

Voor de wandelaars hebben we geen speciale routes gemaakt. Zij mogen namelijk ook buiten de bestaande paden wandelen, struinen en ontdekken. De hele Broekpolder is een ongelimiteerd wandelgebied.

Relatie Padenplan Recreatieschap Midden-Delfland

Het padenplan is vastgesteld door het Recreatieschap in september 2007. Voortschrijdend inzicht heeft geleid tot de vernieuwde routestructuren die we in het integraal inrichtingsplan voorstellen. Er zal overleg moeten worden gevoerd over de uiteindelijke realisatie van het padenplan. Het padenplan en de vernieuwde routestructuren komen overeen wat betreft de uitgangspunten: goede bereikbaarheid bieden en aansluiten op de behoeftes van de verschillende doelgroepen. Op detailniveau verschillen de plannen wel:

- Ruiterroutes in het gehele gebied (padenplan) versus alleen in het westen (vernieuwde route)
- Ruiterpad door het centrum van de toekomstige natte kern (padenplan) versus ten zuiden daarvan (vernieuwde route)
- Halfverharde fietspaden door het midden van de Broekpolder (padenplan) versus alleen verharde paden langs de randen en op de route die de schoolgaande jeugd intensief gebruikt (vernieuwde route)
- Veel halfverharde wandelpaden (padenplan) versus geen extra wandelpaden maar juist een vrijbrief om overal te wandelen, pad of geen pad.

5.8 EENHEID DOOR BENADRUKKEN UNIEKE ASPECTEN

De Broekpolder heeft een aantal kenmerkende eigenschappen. Door deze meer zichtbaar te maken, wordt de Broekpolder meer een eenheid en wordt de identiteit van de Broekpolder versterkt.

De hoge ligging

Deze wordt in het gebied zichtbaar gemaakt door een eigen watersysteem dat contrasteert met strakke slotenpatronen in het veengebied. Het nieuwe watersysteem refereert aan vennen en beken in hoog Nederland.

De steile taludrand

Deze is in het gebied zichtbaar door vergezichten en panorama's naar de omgeving. Deze bijzondere taludrand moet zoveel mogelijk zichtbaar gemaakt worden door bijvoorbeeld aanleg van een terrassentuin, trappen en watervallen (zie voorbeelden op pagina 38). Ook kan de taludrand een spannend element zijn in een mountainbikeroute.

De kades

De kades blijven zichtbaar in de Broekpolder en de structuur wordt versterkt door aanwezigheid van bomenlanen op de kades.

Bodempatronen

Het opgespoten slib is bezonken in de vorm van waaiers en heeft een andere vorm en samenstelling dan het veen in de omgeving. Hierdoor groeit er ook een andere vegetatie op dan in omgeving. De diversiteit in de bodem zal door het vernatuurlijken van de Broekpolder sterker tot uiting komen in de vegetatie van het landschap.



Voorbeelden van beleefbare hoogteverschillen.

5.9 VERBINDINGEN MET DE OMGEVING EN INPASSING IN REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Door verbindingen te leggen met de omgeving kan de functie van de Broekpolder nog verder versterkt worden. De ecologische functie wordt versterkt door aanleg van ecologische verbindingen (zie de groene pijlen in figuur 5, die tevens de gevolgen van snelle klimaatverandering helpen opvangen). Ook in het bestemmingsplan staat dat de bosrijke Broekpolder belangrijk is in de regio en dat ecologische relaties versterkt kunnen worden. Ecologische verbindingen worden ook in het Landschapsontwikkelingsplan (LOP, in prep) benoemd. De recreatieve functie heeft fysieke verbindingen nodig voor de gebruikers. En de functie van de Broekpolder als plek waar je samenkomt, als plek die verbindend werkt voor de Vlaardingers, kan versterkt worden door mentale verbindingen.

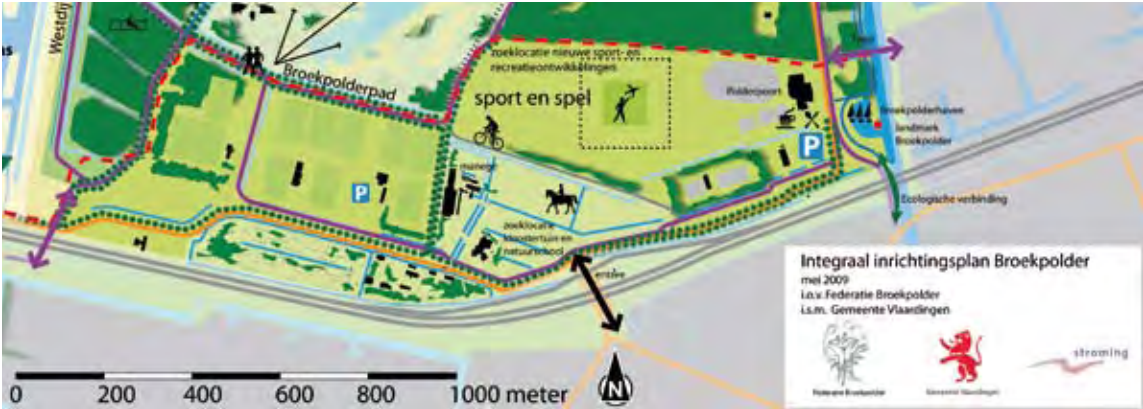


De entree van de Broekpolder in februari van dit jaar ziet er wat desolaat uit.

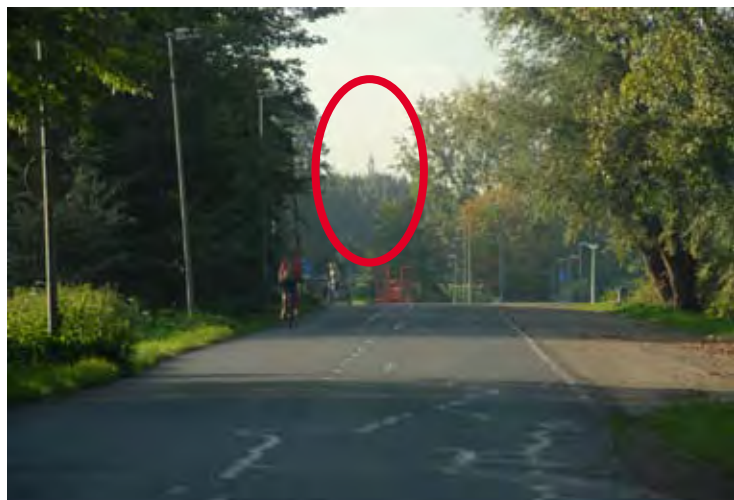
Door de fysieke relatie met de omgeving te versterken kan de Broekpolder echt een centrale plek in Vlaardingen innemen. De eerste steen is al gelegd, de nieuwe brug ‘de Twist’ ligt er. Nu is de Broekpolder lopend of op de fiets vanuit de woonwijken aan de andere kant van de Vaart veel beter te bereiken.

De zuidkant van de Broekpolder functioneert als (hoofd)entreegebied. Het gebied wordt gekenmerkt door de vele verschillende en intensieve recreatieve functies. De hallen, hekwerken en schuren domineren in het gebied en de onsamenhangende en rommelige uitstraling representeert niet de bijzonderheid van het groene karakter van de Broekpolder.

De uitstraling van het entreegebied is belangrijk voor het aantrekken van bezoekers en een positieve uitstraling als natuurrecreatiepark. Daarom moet deze verbeterd worden. Dit kan bijvoorbeeld door hier een mooie samenhangende groenstructuur in aan te brengen met bijzondere bomen (exoten) en bomenlanen. Het gebied krijgt hierdoor een meer parkachtige uitstraling en dat is goed voor de sfeer en aantrekkingskracht van de Broekpolder. Een andere optie is om met kunstuitingen te werken.



FIGUUR 18 Uitsnede van de intensief gebruikte zone van de Broekpolder.



Toeschouwer bij plaatsing van de Twist in februari 2009. En de Grote Kerk gezien vanaf de Watersportweg in de Broekpolder.

Te realiseren op korte termijn

Op de korte termijn zijn de verbindingen met de omgeving te versterken door symbolische of kleinschalige fysieke ingrepen uit te voeren:

- Het landmark symboliseert bijvoorbeeld een belangrijke verbinding, die tussen Vlaardingen en de Broekpolder.
- Een andere kleinschalige ingreep is de kap van een aantal bomen waardoor de Grote Kerk van Vlaardingen zichtbaar wordt vanaf de weg naar de golfbaan. Veel oude steden spelen op die manier met markante gebouwen in het centrum. Bijvoorbeeld bijna alle toegangswegen naar Utrecht bieden zicht op de Domtoren. Zo krijg je al heel snel het gevoel dat je de stad binnen rijdt. De verbinding met de stad wordt van veraf al visueel gelegd.
- Ook de toegang via de Marathonweg onder de A20 door kan verbeterd worden, deze entree oogt momenteel rommelig.
- Vanuit het Landschapsonwikkelingsplan (LOP) Midden-Delfland (in voorbereiding) zijn de verbindingen van de Broekpolder met de omgeving verder in ontwikkeling. Met name is daar gevraagd naar een noordelijke fietsverbinding met de Holierhoekse polder, die ons inziens het beste met een fiets- en voetveer kan worden gerealiseerd.

Een agenda voor het vervolg

Op de langere termijn kan gewerkt worden aan de ecologische verbindingen met het noorden en zuiden van de Broekpolder. Aan de zuidkant kan een verbinding gelegd worden met gebieden aan de andere kant van de snelweg. Bijvoorbeeld met een eco-duct over de A20 wordt een belangrijke ecologische verbinding tot stand gebracht tussen de Broekpolder, en het noordelijke en zuidelijke deel van de Aalkeetbuitenpolder. Aan de westkant ligt een kans om de grazers toegang te geven tot de lager gelegen Aalkeetbuitenpolder. Zo wordt het leefgebied van de grazers aanzienlijk groter, wat gunstig is voor het welzijn van de dieren. Daarnaast zijn ze er voor het publiek goed te observeren. Aan de zuid-oostkant is een ecologische verbinding nodig om de Broekpolder te verbinden met de polders aan de overkant van de Vlaardingse Vaart. Door deze grote groene gebieden te koppelen, wordt het natuurlijke landschap in Nederland ontsnipperd. Er ontstaan aaneengesloten gebieden, die door de grootte en de afwisseling veel robuuster zijn en ruimte bieden aan soorten om zich aan te passen aan de snellere klimaatverandering.

Ook is verbetering mogelijk van de toegankelijkheid van de Broekpolder. Door de aanleg van de Broekpolderhaven wordt een openbare toegang gemaakt vanaf de Vlaardingse Vaart. Hiermee wordt de Broekpolder ook vanaf het water toegankelijk. Aan de zuidrand kan een verbinding overwogen worden voor voetgangers en fietsers uit de wijken aan de overkant van de A20 (o.a. Westwijk, bij de Dirk de Derdelaan). Aan de westrand is het overwegen waard voor wandelaars een verbinding met de Aalkeetbuitenpolder en de Rijskade.

Tenslotte kan de Broekpolder een aanvulling worden op het Hof als plaats voor openbare buitenactiviteiten. Daardoor worden het Hof en de Broekpolder mentaal verbonden. En krijgt Vlaardingse extra ruimte voor culturele activiteiten zoals openluchttheater, poëziedagen en muziekfestivals. Deze moeten vanzelfsprekend passen in het karakter van de Broekpolder, en met respect voor de natuur en de overige bezoekers worden uitgevoerd.

6. Programma van de Federatie

In dit hoofdstuk staat het geheel van initiële wensen en ideeën van de Federatie en de Kamers beschreven. Dit was de lijst van wensen waarmee het ontwerptraject gestart is. Er zitten dubbelingen in met het voorgaande hoofdstuk, maar we hebben er toch voor gekozen om hier zo volledig mogelijk te zijn. Aan de andere kant is het ook geen uitputtende lijst van de wensen. Het zal altijd een levend proces blijven met bijbehorende ontwikkeling in wensen en ideeën.

VOORRANGSPROJECTEN

De Federatie ziet 7 voorrangsprijekten als wenselijk en haalbaar. In het document ‘Voorrangsprijekten Broekpolder 2008-2010’ van maart 2008 staan deze beschreven. Dit zijn prijekten die snel uitgevoerd kunnen worden en bijdragen aan het verwezenlijken van de visie van de Federatie.

- Integraal inrichtingskader bestaande uit de visie van de Federatie en het integraal inrichtingsplan
- Landmark
- Struinbos
- Omvangrijk natuurkerngebied
- Broekpolderhaven
- Educatief archeologisch erf
- Voorzieningen voor daggebruik

Daarnaast zijn er zoals gezegd nog veel meer wensen en ideeën. Daarvoor kan altijd later nog de afweging gemaakt worden: willen we dit? En zo ja, hoe?

6.1 NATUURKERNGEBIED

De Kamer Natuur hecht er grote waarde aan dat de natuur volop de ruimte krijgt in de Broekpolder en de diversiteit verder toe kan nemen. Zij pleit daarom voor een natuurlijke ontwikkeling van het gebied. De Kamer stelde een groot extensief gebruikte natuurkern voor, waar de natuur vrij spel krijgt. Andere wensen zijn:

- Beheer van de natuurkern zodanig dat ruig terrein wordt gestimuleerd. Natuurlijke processen leidend maken.
- Grote delen ruig terrein ontsluiten door struinpaden.
- Moeras- en stilte-gebied in het midden van het gebied
- Vernatten gebied door afdichten greppels en optrekken kades.
- Bos met oud hout in fasen omvormen.
- In het bos zouden de randen op geknapt moeten worden, daarachter alles lekker laten liggen.
- Proefbos is erg leuk en interessant, het oudste stukje bos van de polder. Ontsluiten met een struinpaadje.
- Zichtlijnen zijn belangrijk.

- Bloemenveldjes behouden.
- Rijskade is bijzonder wat betreft historie en fauna.

6.2 EDUCATIEF ARCHEOLOGISCH ERF

De Kamer Cultuur en Educatie heeft een plan ontwikkeld voor een archeologische nederzetting in de Broekpolder. Zij wil opgegraven gebouwen uit de streek 1 op 1 reconstrueren én het historische landschap reconstrueren waarbinnen deze gebouwen lagen.

- Archeon-achtig maar dan kleiner.
- De kreken in het landschap terug laten komen.
- Nodig op het terrein of in de buurt: consumptieverkoop, kaartverkoop, sanitaire voorzieningen, opslag, parkeerterrein, picknickplaatsen, een winkel.
- Nodig op het terrein: watertappunt, leslokalen voor schoolklassen.
- Liefst bewoond, goed voor het beheer en dat scheelt beveiliging.
- Gehele gebied op natuurlijke wijze begrensd: omsloten door brede sloten bijvoorbeeld.
- Schoolklassen zouden er een nachtje kunnen slapen, lokaal en regionaal onderwijs, (school)jeugd actief mee laten bouwen aan de gebouwen, en mee laten werken aan onderhoud van het landschap.
- Minimaliseren onderhoud.
- Misschien zelfs een camping?
- Indicatieve grote in totaal 5 à 6 hectare.
- Groeimodel: klein beginnen, uitbreiden als de behoefte er is.
- Coördinatie door commercieel archeologisch bureautje.

6.3 STRUINBOS

De Lions Club is al jaren bezig met de plannen en het voorbereiden van de realisatie van een struinbos in de Broekpolder. Na aanleg van het struinbos zou het onderhoud in andere handen over moeten gaan.

- Struinen én spelen, route én terrein, lekker avontuurlijk.
- Vergelijk het 'groot uit de hand gelopen tijdelijk bos' in Zoetermeer.
- Ook voor survival, triatlon.
- Zonder hek.
- Liefst een plek dichtbij ontsluitingspunten.
- Mag met herten.
- Rekening houden met het attractiebesluit: alles wat je speciaal voor kinderen maakt moet je onderhouden, en veilig maken.
- Inrichting en plek afhankelijk van het gifgehalte in de grond.
- Ontwerp voor het Struinbos wordt gemaakt in samenwerking met de Lionsclub door Landschapsarchitect Jos van de Lindeloof.

6.4 BROEKPOLDERHAVEN

Er is een wens om een kleine haven bij de entree van de Broekpolder te plaatsen. Deze haven zou ruimte moeten bieden aan kleine boten voor dagrecreatie. Mogelijk ook zouden er kleine fluisterbootjes ter plekke gehuurd kunnen worden, waarmee een tocht door Midden-Delfland gemaakt kan worden.

6.5 VOORZIENINGEN VOOR DAGGEBRUIK

Kruidentuin en infocentrum

Ondanks dat de kruidentuin niet tot voorrangproject is benoemd in de notitie 'Voorrangprojecten Broekpolder 2008-2010' van de Federatie, zijn er wel sterke ideeën over. De ideeën zoals besproken gaan over een kruidentuin of 'doe en gebruiktuin' in de Broekpolder. Het zou een tuin moeten worden waar je fruit en tuinkruiden kan plukken en bijvoorbeeld historische planten kan zien. De tuin zou gekoppeld kunnen worden met een infocentrum waar kaartjes voor de fluisterboot te koop zijn en bijvoorbeeld een speurtocht voor de kinderen af te halen is. Het infocentrum kan bijvoorbeeld bemenst worden met vrijwilligers.

Natuurschool

In de Vlaardingse regio is grote behoefte aan dagvoorzieningen voor kinderen in de schoolgaande leeftijd. Dit kan in verschillende vormen. Misschien door een gebouw in te richten als vertrekpunt voor natuurexcursies, misschien door ruimte te bieden aan buitenschoolse opvang. Of misschien zelfs een kamphuis bouwen, waar regionale scholen onderdak kunnen krijgen voor hun schoolkamp. Het is natuurlijk prachtig als de Broekpolder ook een uitvalsbasis wordt voor scholen en schoolkinderen.

6.6 KAMER VOORZIENINGEN EN VERENIGINGEN

De Kamer Voorzieningen en Verenigingen legt de nadruk op gastheerschap en heeft een tien puntenplan opgesteld. De punten die we op dit moment van belang achten voor het integraal inrichtingsplan zijn vet gedrukt. Dit houdt in dat de overige punten voorlopig buiten het bestek van het integrale ontwerp vallen.

1. Er is meer **OPENBARE VERLICHTING** nodig en een **VEILIGE AANSLUITING MET DE STAD**. (van belang voor ontwerp)
2. Er is meer openbaar vervoer nodig voor een betere verbinding tussen de stad en de Broekpolder.
3. De bestaande **INFRASTRUCTUUR** in de polder komt onder druk te staan als de hoeveelheid recreanten verder toe neemt. (van belang voor ontwerp)
4. **WEGMARKERINGEN** en verlichting bij de aansluitpunten naar de stad moeten beter. (van belang voor ontwerp)
5. De **BEWEGWIJZERING** in de Broekpolder moet beter en liefst in een stijl. (van belang voor ontwerp)
6. Er wordt een knelpunt voorzien op gebied van huisvesting als het aantal verenigingen en initiatieven in de Broekpolder toe blijft nemen.
7. Meer preventie in de vorm van een surveillance-dienst zou welkom zijn.
8. Duidelijke regels over gebruik van de polder en politietoezicht daarop is gewenst.
9. Er is mogelijkheid voor een jaarlijkse Broekpolderdag, waarop alle bestaande verenigingen en voorzieningen zich kunnen presenteren.
10. Ondersteuning en training van de vele vrijwilligers vanuit de gemeente zou welkom zijn.

6.7 KAMER NATUUR

Zie project natuurkern.

6.8 KAMER CULTUUR EN EDUCATIE

Zie project educatief archeologisch erf en voorzieningen voor daggebruik.

6.9 KAMER SPORT- EN RECREATIEONTWIKKELING

De Kamer Sport- en Recreatieontwikkeling heeft de wens om een aantrekkelijke mountainbike-route aan te leggen. De Broekpolder wordt al gebruikt door bikers. En die behoefte blijft bestaan. Het liefst zien ze een route van 12 km lang, door de hele Broekpolder heen. Afgezien van de natte kern, kan de natuur in het gehele verdere gebied prima tegen het plaagstootje dat de bikers het geven. De meeste wrijving is te verwachten met andere gebruikers, die in tegen stelling tot de natuur, wel aanstoot kunnen nemen aan mountainbikers die hun rust verstoren.

Ook is er behoefte aan een survivalroute. De meest logische plek daarvoor is in de buurt van het struinbos. Dat is een gebied waar intensieve recreatie mogelijk is, en zo kan het struinbos ook plezier brengen voor volwassenen.

7. Gebruikte bronnen

DOCUMENTEN

- Visie op de Broekpolder 'een polder op niveau' inclusief zonering, Federatie Broekpolder, vastgesteld door college van B&W..
- Voorrangsprojecten Broekpolder 2008-2010 eerste tranche, Federatie Broekpolder, maart 2008.
- Folder Struinbos Broekpolder, Lions Club Vlaardingen.
- Email 'Broekpolder landschapsarchitectonische notitie', Gerrit Meijer, 23 december 2006.
- Tien punten-plan, Kamer Verenigingen.
- Tekeningen Flardinga
- Uitgangspunten Flardinga
- Ontwikkelingsplan voor een educatief erf
- Plan natuurkern –punten loswallen
- Verslag gesprek met Ben van As over loswal 4.
- Nader bodemonderzoek baggerspecielokatie 'Broekpolder' te Vlaardingen, Chemielinco, 1997
- Bestemmingsplan 'Broekpolder', gemeente Vlaardingen, 1996
- Eerste herziening bestemmingplan Broekpolder, gemeente Vlaardingen, 2004
- Lijst vogeltelling golfclub Broekpolder
- Scriptie historie Broekpolder, Jeroen ter Brugge.
- Kaart zaagwerkzaamheden, provincie Zuid Holland, GZH, Recreatieschap Midden-Delfland, 10 december 2007
- Routestructuurplan Midden-Delfland, Recreatieschap Midden Delfland, december 2003
- Notitie kwaliteitsverbetering Broekpolder, Recreatieschap Midden-Delfland, 1 november 2005
- Cconcept Landschaps Ontwikkelingsplan, gemeenten Midden-Delfland, Vlaardingen, Schiedam, Maassluis, Rotterdam-Overschie, Delft, en Hoogheemraadschap van Delfland, 2009.

CONTACTEN

- Fietstocht en gesprekken met Federatie (Federatie, Op Koers, Stroming), 13 dec 2008
- Informeel contact met Gert Wit, GZH over padenplan (Stroming), 19 jan 2009
- Gesprek gemeente ambtenaren Vlaardingen Frank Zijlmans, Hans van Buuren en ambtenaar milieu Martien van Paassen (Op Koers, Stroming), 26 jan 2009
- Presentatie schetsontwerp aan bestuur federatie (Federatie, Op Koers, Stroming), 12 feb 2009
- Presentatie schetsontwerp aan (deel) achterban federatie (Federatie, Op Koers, Stroming), 14 feb 2009

- Kamer Educatie, Hugo, Sami, leden vd kamer (Federatie, Stroming, Op Koers), 18 feb 2009
- Presentatie gemeenteraad en gesprek met Frank Zijlmans (Federatie, Op Koers, Stroming), 19 feb 2009
- Contact met NM over de Aalkeetbuitenpolder over beheer en inrichtingskwesties (Stroming), eind feb 2009
- Telefonisch contact via telefoon met DCMR over de vuile grond (Stroming), eind feb 2009
- Gewerkt aan inpassing Broekpolderhaven met Op Koers (Op Koers, Stroming), 9 maart 2009
- Gesprek met Kamer sport en recreatie, Gerrit Meijer en zes leden (Federatie, Stroming), 19 maart 2009
- Wandeling in gebied met Ben van As, natuur expert voor de Broekpolder (Federatie, Stroming), 24 maart 2009
- Bijeenkomst rond het LOP met gemeente (Federatie, Stroming), 27 maart 2009
- Telefonisch contact met GZH (Stroming), 8 april 2009
- Telefonisch contact met DCMR (Stroming), 8 april 2009
- Mailcontact met Hoogheemraadschap (Stroming), 9 april 2009
- Overleg gemeente Vlaardingen over voortgang (Federatie, Stroming), 14 april
- Telefonisch contact GZH (Stroming), 22 april
- Telefonisch en per mail contact gezocht met Hoogheemraadschap Delfland (Jorg Willems), met Frank Zijlmans en met Henk Sondorp, 24 april 2009
- Telefonische contact GZH, 24 april 2009
- Bijeenkomst ambtelijke kerngroep, (gemeente, Op koers, GZH, Stroming) 29 april 2009.
- Contact met gemeente Vlaardingen over bestemmingsplan (Stroming), 6 mei 2009

Stroming b.v.
Postbus 31070
6503 CB Nijmegen
www.stroming.nl
info@stroming.nl

ONTWERP Brigitte Slangen
OPMAAK Franka van Loon
DRUK XXL Press, Nijmegen
AUTEURS Carlein Maka, Alphons
van Winden, Dirk Oomen en Gerard
Litjens
ILLUSTRATIES Jeroen Helmer,
Federatie Broekpolder, Dirk Oomen
en Ineke Visser
FOTO'S Carlein Maka, Dirk Oomen,
Gerard Litjens, ARK natuur-
ontwikkeling

IN OPDRACHT VAN
Federatie Broekpolder
In samenwerking met Gemeente
Vlaardingen

MET DANK AAN Recreatieschap
Midden-Delfland, Hoogheem-
raadschap Delfland, Op Koers!

Uitgave Stroming BV
Mei 2009



bureau voor natuur- en landschapsonwikkeling b.v.